

Ik dus naar de diploma-uitreiking...

Corpusonderzoek naar contextuele processen in de constructie 'ik dus naar'

Eindwerkstuk Taalwetenschap
30/06/2017

Naam: H.B van der Linden
Studentnummer: 4199685
Opleiding: Taal- en cultuurstudies
Onderwijsinstelling: Universiteit Utrecht

Begeleider: dr. A.C.H. Pinget
Tweede lezer: dr. M.C. van den Berg

Samenvatting

De 'ik dus naar'-constructie wordt gebruikt om in zinnen een beweging of verplaatsing aan te duiden, zonder daarbij een werkwoord te gebruiken. In dit onderzoek wordt gekeken welke taalinterne en taalexterne factoren bepalend zijn voor de inzet van deze constructie. De verwachting daarbij is dat de context en het type tekst daarbij belangrijk zijn, alsmede het proces dat met de zin wordt uitgedrukt. Aan de hand van corpusonderzoek in het Corpus Gesproken Nederlands en Corpus Hedendaags Nederlands wordt gekeken op welke manieren de constructie in teksten gerealiseerd wordt, welke processen er spelen in zinnen met de constructie en welke rol het soort context heeft in het voorkomen van de constructie. Uit de resultaten blijkt dat de constructie gerealiseerd wordt met voornaamwoorden in de eerste persoon en een andere woordvolgorde kent in spreektaal dan in schrijftaal. Hoofdzakelijk komt de constructie voor in zinnen die een fysieke actie in de echte wereld uitdrukken. Daarnaast komt de constructie voornamelijk voor in contexten die het delen van persoonlijke ervaringen als doel hebben. In de praktijk is dit in teksten als columns en reportages op schrift en face-to-facegesprekken en telefoongesprek in spontane spraak.

Voorwoord

Beste lezer,

Voor je ligt, na heel wat bloed, zweet en tranen, mijn bachelor eindwerkstuk voor Taal- en cultuurstudies. De afgelopen vier jaar ben ik voornamelijk aangeschoven bij cursussen van de opleiding Taalwetenschap, om zo mijn hoofdrichting Taalkunde en kernpakket Taalvariatie. In de afrondende fase van een studie staat er dan ook plots het schrijven van een scriptie voor de deur!

Ik dus naar Anne-France Pinget en zij kwam met het onderwerp van de 'ik dus naar'-constructie. Voor het thema, de goede ideeën en de uitgebreide feedback wil ik je dan ook op deze plek heel graag bedanken! Voor mij is tijdens het schrijven van deze scriptie een compleet nieuwe taalkundewereld open gegaan, die ik gedurende mijn studiekeuzes blijkbaar zorgvuldig heb omzeild. Het was soms even pittige nieuwe informatie, maar aan het eind van de rit vind ik het een ontzettende leerzame ervaring.

Ik heb geprobeerd de scriptie zo toegankelijk mogelijk te schrijven, omdat ik dat persoonlijk een waardevol idee vind. In de afgelopen vier jaar heb ik me af en toe door pittige artikelen heen moeten lezen, en dat doet de wetenschap denk ik niet altijd goed. Uiteraard is dit onderzoeksverslag beter te lezen met een achtergrond in de taalwetenschap, maar ik hoop dat ook 'leken' niet hopeloos verdwalen in de komende tientallen pagina's/

Daarnaast wil ik natuurlijk Joep bedanken voor alle steun en toeverlaat tijdens deze tien erg lange weken. Het zal voor jou ook een opluchting zijn als ik ben afgestudeerd! Tot slot een kleine *shout out* naar al mijn vrienden en familie om te laten weten dat ik nog leef en niet langer ondergedoken achter de laptop zit.

Ik zou graag tegen je als lezer willen zeggen: jij dus door naar de rest van de scriptie! In de resultaten zul je echter zien dat dit niet erg gebruikelijk is.

Veel leesplezier!

Inhoud

Samenvatting.....	2
Voorwoord	3
Inhoud	4
1 Inleiding.....	5
2 Theoretisch kader.....	7
2.1 Ellipsis	7
2.2 Directionele PP's.....	8
2.3 Light verbs	9
2.4 Discourse-analyse.....	10
3 Onderzoeksvraag en hypothese.....	14
4 Methode.....	16
4.1 Corpora.....	16
4.2 Dataverzameling.....	17
4.3 Interpretatie	17
5 Resultaten.....	20
5.1 Realisaties.....	20
5.2 Processen	20
5.3 Contexten	21
5.4 Gebruikers	22
6 Discussie	24
7 Conclusie	26
8 Literatuur.....	27
9 Bijlage	29

1 Inleiding

In een column voor NRC van Paulien Cornelisse beschrijft de cabaretière en schrijfster, die altijd treffend schrijft over opvallende taalphenomenen, het verschijnsel afgelopen oktober aan de hand van een anekdote. In haar column vertelt ze hoe ze plotsklaps behoefte had aan het aanschaffen van een geranium. Na de inleiding over het proces daartoe schrijft ze met extra nadruk: “Ik dus naar het tuincentrum. En ik laat het werkwoord hier even weg, zodat alvast duidelijk is dat alles anders verliep dan de bedoeling was” (Cornelisse, 2016).

De zinsconstructie ‘ik dus naar’ zonder werkwoord lijkt in de Nederlandse taal met enige regelmaat voor te komen en is dus mogelijk. Uit eerste observaties blijkt de constructie zich vooral voor te doen in verhalende context. Een voorbeeld:

- (1) Ik kwam er pas bij de winkel achter dat ik geen geld bij me had. Ik dus naar huis om mijn portemonnee te halen.

De constructie komt ook in andere varianten voor, bijvoorbeeld omgedraaid (‘dus ik naar’) en met andere voornaamwoorden (‘wij dus naar’, ‘hij dus naar’, ‘zij dus naar’, ‘jullie dus naar’, ‘jij dus naar’) en met andere voorzetsels, zoals te zien is in voorbeelden 2 en 3.

- (2) Mijn opa ligt al een week in het ziekenhuis. Wij dus op bezoek bij hem.
- (3) De hond was helemaal smerig door de regen. Ik dus het water in met het beest.

Er is nog geen onderzoek naar deze specifieke constructie gedaan. Op het eerste gezicht lijkt het een vorm van ellipsis, een taalkundig fenomeen waarbij een of meerdere woorden of zinsdelen in een zin worden weggelaten.

Dit bachelor eindwerkstuk is een verkennend werk dat inzicht biedt in het gebruik van de constructie ‘ik dus naar’ in het Nederlands. Daarbij ligt de focus op de context en het doel van het gebruik van de constructie, maar is het ook belangrijk om de achterliggende syntactische structuur enigszins bloot te leggen. Kortom: welke taalinterne en taalexterne factoren zijn bepalend voor het gebruik van de constructie ‘ik dus naar’?

Het onderzoek bestaat uit twee delen. In het eerste, theoretische deel in hoofdstuk 2 wordt ingegaan op hoe we de constructie precies kunnen definiëren en afbakenen en hoe de constructie op basis van taalinterne factoren in elkaar zit. Hierin wordt ook dieper ingegaan op het fenomeen ‘ellipsis’ in de taalkunde en hoe ‘ik dus naar’ daar onderdeel van zou kunnen zijn. Ook wordt gekeken welke theorieën over verschillende soorten en functies van contexten er in de discourse-analyse bestaan en naar wat voor processen werkwoorden kunnen belichamen. In het tweede gedeelte staat het

experimentele corpusonderzoek centraal, waarin gekeken wordt hoe de constructie 'ik dus naar' in de praktijk gerealiseerd wordt. Hoe dit aan de hand van het Corpus Hedendaags Nederlands en Corpus Gesproken Nederlands aangepakt wordt, is te lezen in hoofdstuk 4, waarin de methode van onderzoek centraal staat

De bevindingen uit het corpusonderzoek die antwoord geven op de hoofd- en deelvragen (hoofdstuk 3) worden besproken in de resultatensectie hoofdstuk 5. Wat deze resultaten betekenen, waar de knelpunten zitten en wat suggesties zijn voor vervolgonderzoek zijn uitgewerkt in de discussiesectie in hoofdstuk 6. De afrondende conclusie staat in hoofdstuk 7.

2 Theoretisch kader

De constructie ‘ik dus naar’ is in de huidige literatuur onbesproken. Op het eerste gezicht lijkt de constructie, door het weglaten van een werkwoord, een vorm van ellipsis. Daarnaast zijn er andere mogelijke verklaringen vanuit de literatuur in het onderzoeksveld en gaat deze sectie in op de literatuur over welke (discourse)functie de constructie ‘ik dus naar’ kan hebben binnen teksten.

2.1 Ellipsis

De basisdefinitie die over het algemeen gebruikt wordt om ellipsis te omschrijven is als volgt: een spreker laat informatie weg die de toehoorder verwacht wordt te gebruiken in het interpreteren van de taaluiting (Elugardo & Stainton, 2005, p. 1). Een andere definitie is: “Ellipsis is het weglaten van elementen die af te leiden zijn uit de context en de daardoor ontstane mismatch tussen vorm en betekenis: er is geen vorm, maar de betekenis wordt desalniettemin begrepen.” (Kiss & Alexiadou, 2015, p. 406). Ook Aelbrecht (2010, p. 1) hanteert deze definitie. Voorbeelden van bestaande literatuur op het gebied van ellipsis zijn onderzoeken naar ellipsis in Nederlandse dialecten (Van Craenenbroeck, 2004) en *noun phrases* (Corver & Koppen, 2010) en naar de diagnostiek van ellipsis (Merchant, 2013).

Elugardo en Stainton (2005) zien binnen ellipsis een onderscheid tussen een ‘pragmatische’ en ‘syntactische’ ellipsis. Bij de eerste variant gaat het volgens hen om een verkorte vorm van spraak, waarbij de spraak specifiekere betekenis kan hebben dan de woorden alleen doen vermoeden. Als voorbeeld noemen ze het zinnetje ‘Pass the book’, waarin linguïstisch gezien niet wordt gespecificeerd aan wie en welk boek er moet worden doorgegeven. De tweede, syntactische variant betreft ook woorden die zijn weggelaten in taaluitingen, maar die op een dieper niveau van representatie nog wel aanwezig zijn. De constructie ‘ik [ga] dus naar’ zou dan een voorbeeld zijn van de tweede variant. Ook Aelbrecht (2010, p. 2) maakt dit onderscheid, hetzij met een iets andere benaming, door zich af te vragen of er sprake is van onuitgesproken syntactische structuren in de ellipsis en komt overeen met wat Elugardo en Stainton de pragmatische variant noemen. Als er niet meer syntactische structuur aanwezig is in de taaluiting dan je als luisteraar hoort, dan is er sprake van een *non-structurele* benadering van de ellipsis. Is dit wel het geval, dan is er sprake van *structurele* ellipsis. De non-structurele benadering van ellipsis wordt door Aelbrecht ook wel ‘what you see is what you get’-ellipsis: er is niet meer structuur dan wordt uitgesproken, dus geen weggelaten delen of lege elementen (2010, p. 3).

Verb phrase ellipsis (VP-ellipsis) komt slechts in een beperkt aantal talen voor, waaronder het Engels. In het Nederlands er in principe geen sprake van VP-ellipsis (Aelbrecht, 2008; Van Craenenbroeck, 2004). Wel kan er iets gelijkend aan een beperkte vorm van VP-ellipsis voorkomen: *modal*

complement ellipsis (MCE) (Aelbrecht, 2008). MCE is in het Nederlands enkel mogelijk bij zinnen met deontische modale werkwoorden, zoals in (4):

(4) Wie geeft de kat vanavond te eten? – B: Ik kan niet.

Het antwoord dat B geeft in dit voorbeeld moet geïnterpreteerd worden als ‘ik kan de kat vanavond niet te eten geven’, maar de VP ‘de kat te eten geven’ is hierbij geëlideerd. Dit lijkt veel op VP-ellipsis zoals in het Engels voorkomt. In het Nederlands is deze vorm dus beperkt tot het elideren van het infinitieve complement van deontische modale werkwoorden, terwijl in het Engels deze constructie met allerlei (hulp)werkwoorden kan voorkomen:

- (5) a. *Mijn oma zal morgen niet komen, maar mijn opa zal.
b. My grandma won't be there tomorrow, but my grandpa will.
- (6) a. *Jasper heeft gisteren gezwommen, maar zijn zus heeft niet.
b. Jasper has swum yesterday, but his sister hasn't.

Voor deze vorm van ellipsis is het nodig om een antecedent te hebben en wordt de infinitieve vorm van het werkwoord geëlideerd.

Ellipsis en de in dit eindwerkstuk behandelde constructie kunnen voorbeelden van initiators van taalverandering zijn. Het achterliggende proces van deze verandering lijkt het streven naar economiciteit te zijn: met zo min mogelijk (cognitieve) inzet een zo groot mogelijk resultaat halen met een taaluiting, de zogenaamde *economy principle* in taal (Vicentini, 2003). Een snelle blik in het Delpher-corpus van de Koninklijke Bibliotheek met meer dan elf miljoen krantenpagina's uit de periode 1618 tot 1995 toont dat de constructie ‘ik dus naar’ pas sinds het begin van de 20^e eeuw opduikt en dus een relatief nieuwe constructie is. Voor de constructie ‘ik dus naar’ lijkt de uitleg op een ander vlak gezocht te worden dan ellipsis. Het is volgens de meest gangbare definitie een vorm van ellipsis, omdat het een constructie met onderspecificatie van het werkwoord is. De volledige betekenis ontleend wordt uitleend uit de context. Het lijkt daarbij een vorm van VP-ellipsis, maar door het ontbreken van een antecedent in zinnen met de constructie is dit niet mogelijk.

2.2 Directionele PP's

Het zou ook kunnen dat ‘ik dus naar’ een voorbeeld is van een zogeheten ‘small clause’. Dat is een verbinding van een subject met een predicaat, maar dan zonder finiet werkwoord (Zwarts, 2014). Het heeft daarmee wel kenmerken van een zin, maar er ontbreken ook kenmerken om het een echte zin te kunnen noemen. In een aantal gevallen kunnen prepositional phrases (PP's) ook zonder werkwoord, dus als small clause, functioneren in een zin, zoals in (7).

- (7) a. Irma is naar de winkel.
b. Sonja is bij de speeltuin.

In (7a) vormt subject *Irma* een small clause met de directionele PP (dirPP) *naar de winkel*, waarbij de PP predicaat is. In (7b) is dit subject *Sonja* met de locatieve PP (locPP) *bij de speeltuin*. De ‘ik dus naar’-constructie zou dan een small clause zijn met *ik* als subject en *naar [locatie]* als predicaat. Volgens Zwarts kunnen dirPP’s met de prepositie *naar* echter niet altijd predicatief gebruikt worden.

- (8) a. Jan is naar het park.
b. Jan is naar de kat.

In (8) wordt bijvoorbeeld niet per se een beweging uitgedrukt, maar wordt aangeduid dat de spreker op dat moment niet op dezelfde plek is als het subject. De *figure* (iets of iemand) kan overal zijn, zoals dat in (8a) Jan al ín het park (in dit geval de *ground*) kan zijn, maar bijvoorbeeld ook nog onderweg náár het park. Hetgeen wat wordt beschreven is dan ook niet puur ruimtelijk, maar heeft vooral ook een functioneel doel (Zwarts, 2014). Een mogelijke verklaring voor het feit dat dirPP’s met de prepositie *naar* niet altijd predicatief gebruikt kunnen worden, is het bestaan van een leeg werkwoord *gaan* in de zin. Zo’n onderspecificeerd leeg bewegingswerkwoord wordt ook wel een *light verb* genoemd.

2.3 Light verbs

In een aantal Germaanse talen, waaronder het Nederlands, is het mogelijk een modaal werkwoord te gebruiken zonder bijbehorend hoofdwkwoord. Dit is ook mogelijk bij modale werkwoorden met ‘gaan’:

- (9) a. Ik moet naar de dokter [gaan].
b. Hij wil naar de Efteling [gaan].

In beide gevallen in voorbeeld (9) spreekt het redelijk voor zich welk werkwoord wordt geëlideerd: het werkwoord ‘gaan’ of in ieder geval een werkwoord van beweging. In het Nederlands worden zinnen als “ik ga naar huis” en “ik fiets naar huis” net zo gemakkelijk geproduceerd en ontvangen. Het maakt hierbij niet uit of de manier van bewegen in het werkwoord gespecificeerd (‘fietsen’) wordt of niet (‘gaan’) (Hilgsmann, Rasier, & Sergier, 2014, p. 222). Dit is echter lang niet altijd zo eenduidig als in voorbeeld (9), stelt Van Riemsdijk (2002):

- (10) a. Die broeken zijn te groot en mogen weg [gaan / zijn].
b. Als je weggaat moeten de lampen uit [gaan / zijn].

Volgens Van Riemsdijk (2002) sluiten beide interpretaties niet helemaal aan bij wat bedoeld wordt. Bij “...moeten de lampen uit gaan” lijkt het alsof de lampen vanzelf uit zouden gaan bij vertrek, terwijl “...moeten de lampen uit zijn” doet vermoeden dat de verlichting al ruim voor vertrek gedoofd moesten worden. In beide interpretaties komt het aspect van verandering van staat beter tot zijn recht als er een complexere constructie zou zijn geëlideerd: ‘gedaan worden’. Er kan wel degelijk een overkoepelende variant zijn voor ellipsis in voorbeelden zoals (9) en (10). Het zou hierbij gaan om een zogenaamde ‘lichte’ variant van het werkwoord ‘gaan’ (Van Riemsdijk, 2002). Deze *light verbs* worden in niet letterlijke zin gebruikt, hebben weinig semantische inhoud en vormen het predicaat met meestal een zelfstandig naamwoord (Butt, 2010). *Light verbs* worden dus niet in hun letterlijke betekenis gebruikt, zoals ook in het volgende voorbeeld te zien is:

(11) Ze neemt een duik in het zwembad.

In voorbeeld (11) wordt de duik niet letterlijk *genomen* (meegenomen of gepakt), maar *duikt* iemand in het zwembad. Er zijn een aantal problemen waardoor de constructie ‘ik dus naar’ hier niet goed inpast. In de eerste plaats is er meestal helemaal geen (modaal) werkwoord geobserveerd in zinnen met de constructie. In enkele gevallen lijkt het wel mogelijk te zijn dat er sprake is van ‘gaan’ als een *light verb*.

(12) Dus ik [gaan / zijn / blijven] op zoek naar een nieuwe fiets.

In dit geval heeft het weggelaten werkwoord geen letterlijke betekenis en nauwelijks semantische waarde. Afhankelijk van het oorspronkelijk beoogde werkwoord van de spreker kan de betekenis van de zin echter anders zijn. De vraag hierbij blijft of de sprekers bij iedere mogelijkheid een ellipsis kunnen of zouden gebruiken, of dat de ellipsis van het werkwoord alleen voor bepaalde interpretaties van de luisteraar openstaat. Het lege werkwoord in voorbeeld (12) zou volgens deze redentatie een *light verb*-variant van het werkwoord ‘gaan’ zijn.

2.4 Discourse-analyse

Naast de onderliggende syntactische structuren van ‘ik dus naar’ is het interessant om te kijken naar het doel waarmee men de constructie gebruikt en in welke context. Antwoorden op dergelijke vraagstukken zijn binnen de literatuur vooral te vinden op het gebied van discourse-onderzoek en op die van de systemisch-functionele grammatica (*Systemic Functional Grammar*).

De systemisch-functionele grammatica (SFG) is een model dat de vraagstukken ‘hoe gebruiken mensen taal?’ en ‘is er een systeem van functies in taal om dat gebruik te structureren?’ (Eggins, 2004) onderzoekt, met als grondlegger Michael Halliday (Halliday & Matthiessen, 2004). Halliday verdeelt grammatica in drie metafuncties: *mood* (lijkt op traditionele syntaxis), *transitivity* (wie doet

wat aan wie?) en *theme* (wat is de structuur van de boodschap?). In het kader van dit onderzoek is vooral die transitiviteit relevant. Binnen de metafunctie van *transitivity* worden in zinnen drie functies onderscheiden: de participanten (NP's), processen (VP's) en omstandigheden (PP's of bijwoordelijke bepalingen van plaats, tijd of manier). De processen, meestal werkwoorden, verbinden de participanten aan omstandigheden.

Er worden in de SFG zes verschillende procestypes onderscheiden (Kazemian, Behnam, & Ghafoori, 2013), die uiteengezet zijn in de onderstaande Tabel 1. Deze procestypes specificeren het proces door het type actie van het werkwoord aan te duiden. De constructie 'ik dus naar' heeft geen zichtbaar werkwoord, maar er kan wel een proces herkend worden. In voorbeelden (1) tot en met (3) in de inleiding was al te zien dat er door de constructie een verplaatsing in de fysieke wereld werd aangeduid, ondanks het gebrek aan een waarneembaar werkwoord. Het procestype is in dit geval *material*. Het versterkt het vermoeden dat er een onzichtbaar of leeg, mogelijk 'licht' werkwoord aanwezig is in zinnen met de constructie. Daarnaast rijst de vraag of de constructie enkel gebruikt kan worden om fysieke acties, dan wel bewegingen in de echte wereld aan te duiden, of dat er ook andere procestypes mogelijk zijn.

Tabel 1. Verschillende procestypes, hun betekenis en voorbeelden ervan.

Procestype	betekenis	voorbeeld
material	Fysieke acties en gebeurtenissen in de echte wereld	De politiek leider kwam na de verkiezingen aan de macht.
behavioral	Gedragsuitingen	Ze schrok zich een hoedje.
mental	Proces gebaseerd op affectie, perceptie en cognitie.	Ik dacht aan mijn echtgenoot. Ze hoorde buiten iets ritselen.
verbal	Communicatieve processen	De man beschreef zijn zoon als een luie jongen.
relational	Attributionele kenmerken, bezit, vergelijkingen, identificatie.	De tomaat is smakeloos. Hans is haar vader.
existential	Uitdrukken van bestaan	Er zijn wellicht ook raven die niet zwart zijn.

Noot. Aangepast van "Ideational Grammatical Metaphor in Scientific Texts: A Hallidayan Perspective" door Kazemian, B., Behnam, B. & Ghafoori, N., 2013, *International Journal of Linguistics*, 5(4), p. 150-151.

Beweging wordt in de meeste gevallen aangeduid met een bewegingswerkwoord met het procestype *material* (Kashyap & Matthiessen, 2017, p. 17). Er is daarbij in het Engels een bijzondere positie voor *light verbs* die beweging aan kunnen duiden, zoals 'do' en 'take'. Kashyap en Matthiessen (2017) noemen het verschil tussen 'walk' en 'take a walk'. In 'walk' is alleen een *process*, maar in het tweede voorbeeld wordt het proces 'take' aangevuld met een *scope* in de vorm van een genominaliseerd werkwoord. Een *scope* is het bereik van het proces in een zin, maar verschilt daar wezenlijk van het

doel (*goal*) in de zin dat het niet beïnvloed wordt door het proces (Matthiessen, Teruya, & Lam, 2010). Het lichte werkwoord dat fungeert als proces van een zin is in deze gevallen een erg algemeen werkwoord en krijgt zijn betekenis van de *scope*. Daarnaast is er de *range* die de reikwijdte van het proces wordt aangeduid. In de zin 'ik fiets naar huis' is de *range* 'naar huis', waarmee wordt gespecificeerd dat het fietsen vanaf de huidige locatie tot aan huis gebeurt. Een zin met een bewegingswerkwoord met als procestype *material* heeft soms wel en soms niet een *range*: 'ik fiets naar huis' versus 'ik fiets'.

Daarnaast is er binnen de SFG aandacht voor contexten en registers. Registers zijn functionele variëteiten van taal die geoperationaliseerd worden in verschillende contexten (Kashyap & Matthiessen, 2017). Voorbeelden van registers zijn wetgeving, romans, reisgidsen en redevoeringen. Ieder register heeft zijn eigen taalvariëteit met een eigen doel en domein. De variatie wordt bepaald door drie contextuele variabelen: *field*, *tenor* en *mode*. *Field* omvat alles wat er gebeurt in een bepaalde context, *tenor* draait om wie er deelnemen in deze activiteit en *mode* gaat over de rol die taal speelt in relatie tot de activiteit (2017, p. 4) Kashyap en Matthiessen maken daarbij een onderscheid op *field of activity*, het terrein waarop de semiotische, sociale activiteiten in een context plaatsvinden. De acht verschillende types en bijbehorende subtypes, zoals eerder beschreven in Matthiessen (2015) zijn uiteen gezet in Tabel 2.

Tabel 2. Primaire en secundaire types van *field of activity* in contexten met karakterisering en voorbeeld van register.

field of activity	karakterisering	secundair type	voorbeeld register
verklaren, uiteenzetten	van onze ervaring met bepaalde algemene fenomenen volgens een algemene theorie (variërend van 'gezond verstand' tot wetenschappelijke theorieën)	Door het categoriseren of documenteren van deze fenomenen.	Taxonomisch rapport, beschrijvend verslag
		Door het uitleggen van deze fenomenen.	Causaal verband uitleggen, feitelijk verslag.
informerend, berichten	Over onze ervaring met een bepaald fenomeen	Chronologische hervertelling van bepaalde gebeurtenissen	Historische verslagen, nieuwsberichten.
		Beschouwen van bepaalde plaatsen	Reisgidsen
		Door het inventariseren van bepaalde zaken.	Catalogus
recreëren	Van onze ervaringen met de wereld aan de hand van verbeelding.	Door middel van narratie of dramatisering.	Volksverhalen, theaterstukken, korte verhalen.

delen	Van ons persoonlijke leven met relaties in de privésfeer en daarmee die relaties tot stand brengen en onderhouden.	Door persoonlijke ervaringen te delen	Anekdotes, herinneringen
		Door persoonlijke waarden te delen.	Opiniestukken, roddels
doen, verrichten	Van sociale activiteiten, prototypisch door het aangaan van interactief sociaal gedrag om daardoor een gezamenlijk doel te behalen.	Doordat leden van een groep samenwerken met elkaar.	Teamcoördinatie
		Doordat een persoon de leiding neemt over de rest van de groep.	Het geven van (real-time) aanwijzingen
activeren	Van mensen om een bepaalde activiteit te ondernemen. Meestal het voorstadium van 'doen'-context.	Door te instrueren hoe een activiteit gedaan moet worden	Procedures
		Door hun gedrag te reguleren.	Wetgeving
aanbevelen	Aan mensen om een bepaalde activiteit te ondernemen. Meestal een voorstadium van 'doen'-context.	Door te adviseren (aanbeveling doen die gunstig is voor de geadresseerde, bijvoorbeeld consults)	Consultatie, adviesrubriek in tijdschriften
		Door te induceren (aanbeveling is gunstig voor de spreker, bijvoorbeeld advertenties)	Reclame
verkennen	Van onze gemeenschappelijke waarden en posities, meestal in het openbaar.	Door iets te beoordelen (goederen en diensten)	Reviews (beoordelingen)
		Door te discussieren over standpunten en ideeën.	Opinie, tentoonstellingen, redactioneel in de krant
		Door mensen te verenigen voor een bepaald doel.	Speech

Noot. Aangepast van "The representation of motion in discourse: variation across registers" door Kashyap, A. & Matthiessen, C., 2017, manuscript under review, p. 6-7.

De vraag in dit onderzoek is in welke contexten de gebruiker de constructie 'ik dus naar' inzet en in welke niet. De verwachting is dat dit voornamelijk in contexten is, waarin verhalende teksten voorkomen, zoals columns, fictie en in spraak bijvoorbeeld informele telefoongesprekken. Aan de hand van verschillende *fields of activity* die Kashyap en Matthiessen (2017) in de bovenstaande tabel hanteren, vallen dit soort teksten onder contexten met 'delen', 'recreëren' en wellicht 'informereren' als *field of activity*. Kashyap en Matthiessen merken daarnaast op dat zinnen met procestype *material* met een *light verb* eigenlijk alleen voorkomen in contexten met als *field of activity* 'verklaren', maar een verklaring daarvoor geven ze niet.

3 Onderzoeksvraag en hypothese

In dit eindwerkstuk wordt onderzocht welke taalinterne en taalexterne factoren er spelen rondom de constructie 'ik dus naar'. Taalinterne factoren zijn puur linguïstische, dus talige factoren, zoals de directe context, morfosyntaxis of fonetische kenmerken. Bij een taalexterne benadering wordt er vooral gefocust op sociale factoren die van invloed zijn op taal. Denk hierbij aan sociaal-economische status, geografische verschillen en verschillende domeinen waarin taal gebruikt wordt. In het onderzoek worden de theorieën over procestypes uit Kazemian, Behnam, en Ghafoori (2013) en *fields of activity* in contexten van Kashyap en Matthiessen (2017) gebruikt om taalinterne factoren bloot te leggen, aangevuld met observaties uit de (meta)data om de taalexterne factoren uit te leggen. Het onderzoek volgt daarbij de onderstaande hoofd- en deelvragen en toetst de bijbehorende hypothesen. In deelvraag 1, 2 en deels in deelvraag 3 worden de taalinterne factoren onderzocht. De taalexterne factoren van de constructie worden onderzocht in deelvraag 3 en 4.

Hoofdvraag: Welke taalinterne en taalexterne factoren bepalend zijn voor het gebruik van de constructie 'ik dus naar'?

Hypothese: De taalinterne factoren context en procestype van een zin zijn naast de taalexterne factoren teksttype en sprekersinformatie bepalend voor het gebruik van de constructie 'ik dus naar'.

Deelvraag 1: Op welke manieren wordt de constructie 'ik dus naar' gerealiseerd?

Hypothese: De constructie wordt voornamelijk gerealiseerd met een persoonlijk voornaamwoord in de eerste persoon.

Deelvraag 2: Welke procestypes komen voor in zinnen met de constructie 'ik dus naar'?

Hypothese: Zinnen met de constructie bevatten net als zinnen met bewegingswerkwoorden het procestype *mental*.

Deelvraag 3: In welk type contexten komt de constructie 'ik dus naar' voor?

Hypothese: De constructie komt voornamelijk voor in teksten met een verhalende context voor, zoals geschreven columns en mondelinge spontane spraak. Deze contexten hebben als *field of activity* 'delen'.

Deelvraag 4: Wie zijn de gebruikers van de constructie 'ik dus naar'?

Hypothese: De gebruikers van de constructie zijn vooral afkomstig uit Nederland en in mindere mate uit Vlaanderen.

4 Methode

4.1 Corpora

Ter oriëntatie werd het corpus Delpher gebruikt. Dit is een databank van de Koninklijke Bibliotheek met meer dan elf miljoen krantenpagina's uit de periode 1618 tot 1995. Omdat uit deze verkennende zoekopdracht in dit corpus blijkt dat de constructie 'ik dus naar' vooral vanaf de tweede helft van de twintigste eeuw voorkomt en dit corpus verder niet geannoteerd is, worden het Corpus Gesproken Nederlands en het Corpus Hedendaags Nederlands gebruikt.

Uit eigen observatie blijkt de constructie vooral in spontane spraak in verhalende context voor te komen en daarom is gekozen voor het Corpus Gesproken Nederlands (CGN) van de Nederlandse Taalunie. Daarin zijn zo'n negen miljoen woorden aan geannoteerd hedendaags Nederlands uit Nederland en Vlaanderen uit de periode 1998-2004 opgenomen. Ook is het corpus voorzien van uitgebreide metadata betreffende de sprekers en is het gecategoriseerd op componenten (bijvoorbeeld 'face-to-face', telefoongesprekken, voorgelezen teksten en nieuwsbulletins) die (min of meer) voorbereide of spontane spraak bevatten. Aan de hand van die componenten kan getoetst worden of de constructie inderdaad zoals verwacht met name in spontane spraak voorkomt en minder in voorbereide teksten. Het werken in het CGN gaat met de bijgeleverde software COREX, waarin zowel het mogelijk is om zoekopdrachten uit te voeren, annotaties op te vragen en metadata te bekijken. Nadeel van het CGN is echter dat negen miljoen woorden bij het zoeken naar een specifieke constructie als 'ik dus naar' toch nog redelijk beperkt kan zijn.

Omdat de constructie ook geobserveerd wordt in geschreven teksten, met name krantenartikelen (met name columns, interviews), is de zoekopdracht daarom ook uitgebreid naar het Corpus Hedendaags Nederlands (CHN) van het Instituut voor Nederlandse Taal. Hierin staan meer dan 800.000 geannoteerde teksten uit onder andere kranten, tijdschriften en journaaluitzendingen uit de periode 1814-2013. Het is daarmee zowel qua periode als soorten taaluitingen een aanvulling op het CGN. De teksten komen daarnaast niet alleen uit Nederlandse en Vlaamse, maar ook uit Antilliaanse en Surinaamse bronnen. Het CHN kent een uitgebreide zoekfunctie waar niet alleen op woord(sequentie), maar ook op lemma, woordsoort en wildcards gezocht kan worden. Een wildcard, meestal in de vorm van een asterisk, wordt gebruikt om een willekeurige reeks van 0 of meer tekens te zoeken. Een zoekterm als 'd*dag' levert dan resultaten als 'dierendag' en 'donderdag'. Een voordeel van het CHN is dat de resultaten ook enkele regels voor en na de zoekterm weergeven en zo dus de context ook direct te vinden.

4.2 Dataverzameling

Om een zo groot mogelijk deel van de voorkomens van de constructie op te sporen in de corpora is gezocht zoveel mogelijk variaties van de betreffende constructie. De basisconstructie ‘ik dus naar’ kon daarbij met verschillende combinaties van drie variabelen veranderen:

- persoonlijk voornaamwoord (‘ik dus naar’, ‘jij dus naar’, etc.);
- woordvolgorde (‘ik dus naar’ versus ‘dus ik naar’);
- al dan niet uit elkaar trekken van de constructie (vb. ‘ik dus naar huis [met m’n moeder]’ en ‘ik dus [met m’n moeder] naar huis’).

Voorkomens met persoonsnamen in plaats van persoonlijk voornaamwoorden, zoals in (13) zijn buiten beschouwing gelaten in de zoekopdracht, omdat de corpora niet voldoende mogelijkheid boden om op eigennamen te zoeken.

(13) Piet dus naar de bakker.

In totaal zijn er 67 realisaties van varianten van de constructie ‘ik dus naar’ in de twee corpora gevonden. Daarvan komen er 31 varianten in spraak voor in het CGN en 36 in geschreven vorm in het CHN.

4.3 Interpretatie

Realisaties

Om de verschillende realisaties van de constructie te onderzoeken is in de observaties geteld hoe frequent de drie in 4.2 genoemde variabelen zijn voorgekomen.

Processen

Alle zinnen waarin de constructie geobserveerd is, zijn getoetst aan de zes procestypen van Kazemian, Behnam, en Ghafoori (2013) in Tabel 1, hoofdstuk 2. De operationalisering hiervan is geïllustreerd aan de hand van een voorbeeld vooruitlopend op de resultaten:

(14) Dus ik naar de winkel om een nieuwe tondeuse te kopen, waarmee mijn man zich in die mooie vage zone kon houden.

“Dus ik naar de winkel” is in (14) bedoeld als een verplaatsing in de fysieke wereld. Het is daarmee een ‘fysieke actie in de echte wereld’ (Tabel 1), de uitleg die hoort bij het procestype *mental*, die derhalve aan deze zin wordt toegekend.

Contexten

Het bepalen van contexten in de data gebeurt op twee manieren. Ten eerste vormen de *fields of activity* van Kashyap en Matthiessen (2017) de basis van de taalinterne aspecten van contexten. Deze acht types zijn verder uitgewerkt in Tabel 2, hoofdstuk 2. De bepaling van het type is enigszins gelijkend aan dat van de procestypes hierboven, maar hierbij is ook de omliggende tekst in acht genomen. Voor elke observatie is bepaald wat de *field of activity* is van de context waarin deze voorkomt. In (15) wordt hetzelfde voorbeeld als in (14) gebruikt om te illustreren hoe dit wordt geoperationaliseerd.

- (15) Aha, zo doen mannen dat dus als ze in de vage zone tussen baard en glad willen blijven. Het was er trouwens een van zes euro (dat was dan wel weer in character). Het ding ging twee tondeerbeurten mee en toen steeg er een harig zieltje uit op. Dus ik naar de winkel om een nieuwe tondeuse te kopen, waarmee mijn man zich in die mooie vage zone kon houden. Natuurlijk wel een goeie, dit keer. En in die winkel deed zich het volgende voor. Ze hadden een hele reeks tondeuses.

Aan de hand van dit voorbeeld en de karakterisering in Tabel 2 zijn er aantal opties voor de *field of activity* van deze tekst. De tekst is een hervertelling van een gebeurtenis in de fysieke wereld. Het wordt vanuit de ik-persoon verteld, dus het is een persoonlijke ervaring. Uit de metadata blijkt bovendien dat dit stuk tekst uit een krantencolumn komt, in de meeste gevallen een tekstsoort die anekdotisch van aard is. Op basis van deze observaties is de *field of activity* 'delen', die gekarakteriseerd wordt het delen van anekdotes uit het persoonlijke leven. Een volledig overzicht van de *field of activity* per observatie in te vinden in de bijlage van dit eindwerkstuk.

Ten tweede is het type tekst bepaald waar iedere observatie in voorkomt aan de hand van taalexterne aspecten. In de resultaten worden deze aspecten kwalitatief benaderd, vanwege de uiteenlopende beschikbare informatie hierover in de twee corpora. De kenmerken uit het CHN hiervan zijn onder andere het medium (krant, boek, etc.) en de tekstsoort (blog, column, interview, etc.). Uit het CGN wordt informatie over de mate van formaliteit en spontaniteit van de spraak en het medium gebruikt.

Gebruikers

Informatie over de gebruikers van de constructie is beschikbaar vanuit de metadata in de twee corpora. In de resultaten worden leeftijd, geslacht, opleidingsniveau (laag, middel, hoog) en nationaliteit van de sprekers vanuit metadata van het CGN besproken. Het CHN biedt voor dit

onderzoek alleen bruikbare metadata op het gebied van de taalvariëteit van het materiaal. Het totaal aantal sprekers van dertig die de constructie gebruikt, wijkt af van van het aantal observaties in het corpus , 31, omdat één van de sprekers de constructie twee keer gebruikt.

5 Resultaten

De resultaten zijn opgesplitst in vier delen, waarin in ieder deel de relevante informatie betreffende een van de vier deelvragen uit hoofdstuk 3 aan bod komt.

5.1 Realisaties

De 67 geobserveerde realisaties van de constructie zijn uiteengezet in Tabel 4. De varianten met het persoonlijk voornaamwoord 'ik' en 'wij' kwamen het meeste voor, met ieder 47.8% van de observaties. Er waren slechts drie resultaten die niet met een persoonlijke voornaamwoord in de eerste persoon werden waargenomen. Er waren geen observaties van de constructie met een persoonlijk voornaamwoord in de tweede persoon ('jij' of 'jullie').

Tabel 3. Aantal observaties in aantallen en percentages van de realisaties van de constructie 'ik dus naar'.

voornaamwoord	totaal		volgorde				aaneengesloten?			
			'dus ik naar'		'ik dus naar'		aan elkaar		opgebroken	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
ik	32	47.8	28	41.8	4	6.0	16	23.9	16	23.9
wij	32	47.8	18	26.9	14	20.9	21	31.3	11	16.4
zij (enkelvoud)	1	1.5	-	-	1	1.5	1	1.5	-	-
hij	1	1.5	1	1.5	-	-	1	1.5	-	-
zij (meervoud)	1	1.5	1	1.5	-	-	1	1.5	-	-
totaal	67	100.0	48	71.6	19	28.4	40	59.7	27	40.3

De meeste realisaties (71.6%) van de constructie komen voor in de woordvolgorde met 'dus' aan het begin. Tussen de twee corpora is daarin ook een verschil te zien. In het CGN wordt de constructie 28 van 31 keer (90.3% van de observaties in het CGN) gerealiseerd met 'dus' aan het begin. Voor het CHN geldt dat 20 van de 36 (55.6% van de observaties in het CHN) realisaties beginnen met 'dus'.

Ook komt de constructie het vaakst voor als aaneengesloten zonder tussenvoegsel voor in de data, in 59.7% van de observaties.

5.2 Processen

Van de zes procestypes uit Tabel 1 werden er drie geobserveerd in de resultaten. Verreweg de meeste waarnemingen van procestypes (Tabel 5) waren procestypes die onder *material* vallen, maar ook *mental* en *relational* type processen kwamen voor.

Tabel 4. Aantal keer dat bepaald procestype voorkomt in geobserveerde zinnen met varianten van 'ik dus naar'.

procestype	aantal	%
------------	--------	---

material	64	95.5
mental	2	3.0
relational	1	1.5

Nadere bestudering van de resultaten leert dat de geobserveerde zinnen met de constructie ‘ik dus naar’ die een *material* proces uitdragen, ook altijd een *range* meekrijgen in de zin. In de onderstaande voorbeelden uit de resultaten is de *range* aangegeven tussen blokhaken.

- (17) Wij dus [naar de buurt rond de Haachtse steenweg, waar veel Turkse winkels en kappers te vinden zijn].
- (18) Hij was snel, dat wist ik. Dus ik [naar zijn wiel].
- (19) Dus ik [naar IKEA]. En inderdaad: daar hebben ze alles.

Er zijn dus ook enkele observaties gedaan waarbij de constructie voorkomt met andere procestypes van de zin dan *material*. In (20) en (21) zijn voorbeelden van *mental* procestypes te lezen als ‘nieuwsgierig zijn naar’ en ‘op zoek gaan naar taboes’, waar in het geval van de laatste bedoeld wordt dat men op zoek gaat in het geheugen. In (22) gaat het om een relationeel procestype (‘we zijn naar de armoede’ ofwel ‘we zijn arm’).

- (20) Wij dus nieuwsgierig naar zijn Mozart en Salieri.
- (21) Wij dus op zoek naar andere taboes. Seks en ontlasting, bijvoorbeeld.
- (22) Hij ging failliet. Dus wij met z'n allen naar de armoede.

5.3 Contexten

Ten eerste zijn niet alle *fields of activity* zijn terug te vinden in de resultaten. Waar in Matthiessen (2015) en Kashyap en Matthiessen (2017) acht types onderscheidt (zie ook Tabel 2 in hoofdstuk 3), worden er vier in de resultaten geobserveerd. De meeste voorkomens van de constructie ‘ik dus naar’ in het CHN en CGN worden geobserveerd in een context met ‘delen’ als *field of activity*. Daarnaast zijn er ook constructies gevonden in contexten die een informerende, recreërende en verkennende *field of activity* hebben. Een volledig overzicht staat in Tabel 6. Van een observatie was het niet mogelijk om de *field of activity* bepalen.

Tabel 5. Aantal keer dat bepaald type field of activity voorkomt voor geobserveerde contexten met varianten van ‘ik dus naar’.

type	aantal	%
delen	61	92.5
recreëren	3	4.5
informereren	1	1.5

verkennen	1	1.5
totaal	66	100.0

In de geschreven variant wordt de constructie vooral in krantenteksten geobserveerd, met 50.7% van het totale aantal observaties (Tabel 6). Het gaat daarbij vooral om columns, reportages en interviews. Daarnaast komt de constructie tweemaal voor in teksten uit (fictie)boeken.

Tabel 6. Aantal observaties van de constructie per medium per corpus.

medium	aantal	%
CHN	36	53.7
krant	34	50.7
boek	2	3.0
CGN	31	46.3
face-to-facegesprek	14	20.9
telefoongesprek	13	19.4
voorgelezen tekst	2	3.0
radio-uitzending	1	1.5
les	1	1.5
totaal	67	100.0

Tot slot komt de constructie in de observaties vooral voor in spontane één-op-één gesprekken (40.3% van alle observaties) in de vorm van face-to-facegesprekken (20.9%) en telefoongesprekken (19.4%). In de overige gesproken observaties worden de constructies aangetroffen in (min of meer) voorbereide voorgelezen teksten, een radio-uitzending en een les.

5.4 Gebruikers

De metadata van de twee corpora kent geen overlap en wordt derhalve apart van elkaar besproken in deze paragraaf.

Corpus Hedendaags Nederlands

De 36 observaties van de constructie in het CHN zijn verspreid over vier taalvariëteiten van het Nederlands. Er zijn 17 observaties in het Belgisch Nederlands (47.2%), 15 in het Nederlands Nederlands (41.7%), 2 in het Antilliaans Nederlands (5.6%) en 2 in het Surinaams Nederlands (5.6%).

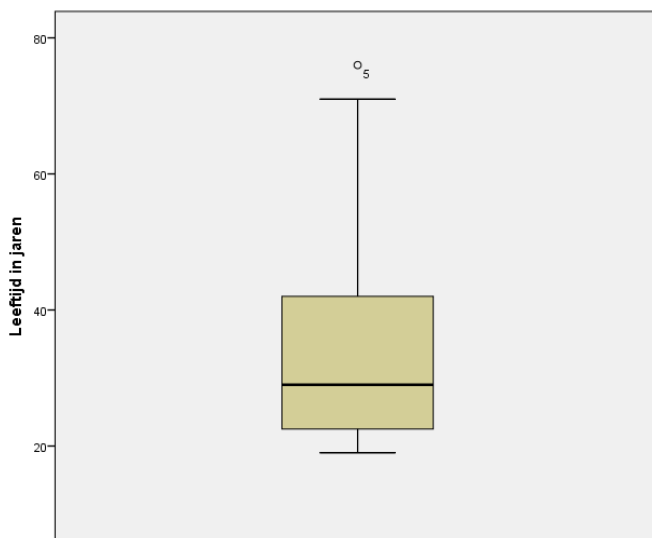
Corpus Gesproken Nederlands

In de gesproken observaties komen 7 sprekers (23.3%) uit België en 23 sprekers (76.7%) uit Nederland. De verhouding van gebruikers van deze constructie is hiermee net iets anders dan de verhouding Vlaams (ongeveer 36%) en Nederlands (ongeveer 64%) materiaal in het gehele corpus. Van de sprekers zijn er 17 (56.7%) vrouw en 13 (43.3%) man. Het opleidingsniveau van de gebruikers van de constructie in het CGN is te zien in Tabel 7. Van één van de sprekers was geen opleidingsniveau bekend.

Tabel 7: Opleidingsniveau van gebruikers van de constructie 'ik dus naar' in het CGN

opleidingsniveau	aantal	%
hoog	17	56.7
middel	10	33.3
laag	2	6.7
onbekend	1	3.3
totaal	30	

Tot slot lag de leeftijd van de gebruikers van de constructie 'ik dus naar' in het CGN tussen de 19 en de 76 jaar, met een gemiddelde van 35,1 jaar. Van twee sprekers is geen leeftijd bekend. In figuur 1 is de verdeling in leeftijden te zien. De meeste sprekers in de data vallen in de leeftijdscategorie van 20 tot 40 jaar.

Figuur 1. Verdeling van leeftijden van gebruikers constructie 'ik dus naar' in het CGN.

6 Discussie

In de realisaties van de constructie 'ik dus naar' is te zien dat de constructie bijna altijd met een persoonlijk voornaamwoord in de eerste persoon voorkomt. Dit strookt met de verwachting dat de constructie vooral in teksten gebruikt wordt waarin persoonlijke verhalen gedeeld worden. Ook is te zien dat vaker wordt gebruikt in de volgorde 'dus ik naar' dan 'ik dus naar'. Een mogelijke verklaring hiervoor is het verschil tussen schrijftaal en spreektaal. In het CGN is namelijk de meerderheid van observaties gerealiseerd met de 'dus ik naar'-volgorde, terwijl het in het CHN ongeveer de helft is. In het CGN komt het in teksten met spontane gesprekken vaker voor dat er veel korte zinnen achter elkaar volgen die beginnen met 'dus'. Het kan bijvoorbeeld een manier zijn om in spreektaal steeds een vervolgactie binnen een lopend verhaal aan te duiden.

Bij het bepalen van de procestypes binnen zinnen met de constructie 'ik dus naar' valt op dat bijna alle zinnen van het type *material* zijn. Er vinden daarin dus fysieke acties in de echte wereld plaats. Dit bevestigt de verwachting dat er in de constructie een geëlideerd bewegingswerkwoord aanwezig is, omdat bewegingswerkwoorden in de meeste gevallen het procestype *material* meekrijgen (Kashyap & Matthiessen, 2017). Ook de procestypes *mental* en *relational* zijn mogelijk. Wel lijkt het erop dat deze procestypes alleen mogelijk zijn in het geval van een voorzetselvoorwerp, zoals in 'nieuwsgierig zijn naar'. Het zinsdeel 'nieuwsgierig zijn' gaat daarbij altijd samen met het voorzetsel 'naar'.

De constructie komt in de data voornamelijk voor in contexten met als *field of activity* 'delen'. Dit komt overeen met de observatie van Kashyap en Matthiessen (2017) dat *light verbs* alleen voor kunnen komen in deze *field of activity* en de verwachting dat er in de constructie 'ik dus naar' mogelijk een lege *light verb* aanwezig is. Ook strookt deze *field of activity* met de verwachting dat de constructie voornamelijk in verhalende contexten voorkomt, waarin persoonlijke ervaringen en anekdotes worden verteld.

In het CGN zijn er naar verhouding minder Belgische sprekers die de constructie gebruiken, dan dat er aan Vlaams spraakmateriaal in het corpus te vinden. Dit kan zijn omdat de constructie in België ook daadwerkelijk minder gebruikt wordt dan in Nederland, maar gezien het geringe aantal observaties kan het ook een toevallige fluctuering van het aantal Belgische gebruikers zijn en is een valide conclusie hierover niet mogelijk. De sprekers zijn verder iets vaker vrouw dan man en zijn meestal middel tot hoog opgeleid. De gemiddelde leeftijd is 35,1 jaar, met de meeste sprekers tussen de 20 en 40 jaar. Het is hier moeilijk om conclusies uit te trekken, omdat niet bekend is of de sprekers in het hele CGN een representatieve demografische afspiegeling van de werkelijkheid zijn. In het CHN zijn ongeveer evenveel observaties van de constructie in het Nederlands Nederlands als in

het Belgisch Nederlands, maar het is niet bekend hoeveel krantenmateriaal in beide variëteiten aanwezig is in het corpus. Het is daardoor niet mogelijk geweest de data ook uitgebreider kwantitatief te benaderen. Door de data breed te gebruiken in het onderzoek is geprobeerd om een waardevolle analyse te geven. Aan de hand van vervolgonderzoek met representatief bronmateriaal, waarin de constructie 'ik dus naar' frequenter voorkomt kunnen conclusies getrokken worden over deze taalexterne factoren.

Hoewel de gebruikte corpora miljoenen woorden bevatten, blijkt dat een specifieke constructie als 'ik dus naar' dus niet zo frequent voorkomt in dit type tekst. Het kan zijn dat de constructie in krantenteksten en gesproken taal niet vaak voorkomt en dat er op het gebied van sociale media en (persoonlijke) blogs wellicht meer te vinden. Deze laatste bronnen zijn immers meer in de privé sfeer en nog meer gericht op het delen van persoonlijke ervaringen in het leven met als doel het aangaan en onderhouden van privérelaties.

Of het gerechtvaardigd is om processen toe te kennen aan zinnen met de constructie 'ik dus naar' en daar vervolgens een procestype voor te identificeren, kan een punt van discussie zijn. In dit onderzoek kan immers niet worden bewezen dat er daadwerkelijk lege of verborgen werkwoorden in deze zinnen aanwezig zijn. Met behulp van het onderzoek van Zwarts (2014) is onderbouwd dat dit wel mogelijk is, omdat de PP's in deze zinnen de functie van predicaat ook kunnen dragen.

Tijdens het onderzoek bleek dat het fenomeen *light verb* een nog redelijk jong onderwerp is binnen de taalwetenschap. Er is nog niet veel onderzoek gedaan en helemaal over *light verbs* in het Nederlands is nog weinig research te vinden. Ook de combinatie *light verb* en ellipsis is nog nauwelijks onderzocht, terwijl dit een logische combinatie lijkt: een werkwoord met een toch al 'lichte' betekenis leent zich wellicht uitstekend voor een ellipsis binnen het streven naar het meest efficiënte gebruik van taal.

7 Conclusie

De hoofdvraag in dit eindwerkstuk was welke taalinterne en taalexterne factoren bepalend zijn voor het gebruik van de constructie ‘ik dus naar’. De constructie houdt een zin in die beweging of verplaatsing uitdrukt, maar waar het bewegingswerkwoord is geëlideerd. De resultaten van dit onderzoek tonen aan dat deze constructie voornamelijk voorkomt in zinnen waarin het proces van de zin materieel is, dus een fysieke actie in de echte wereld is. Dit komt overeen met bevindingen van Kashyap en Matthiessen (2017) over de procestypes die samengaan met bewegingswerkwoorden. Daarnaast blijkt het *field of activity* van de context waarin de constructie voorkomt bepalend. De constructie komt hoofdzakelijk voor in contexten waarvan de *field of activity* komt, namelijk het delen van persoonlijke ervaringen. Naast deze taalinterne factoren wordt de constructie ‘ik dus naar’ hoofdzakelijk geobserveerd in columns, reportages en interviews op schrift en in face-to-facegesprekken en telefoongesprekken in spraak, tekstsoorten waar ook het delen van persoonlijke ervaringen centraal staat. De realisaties bevestigen het ‘persoonlijke’ aspect: de constructie komt voornamelijk voor met een voornaamwoord in de eerste persoon. Tot slot is er een verschil in woordvolgorde te herkennen in spreektaal en schrijftaal: in spreektaal komt de volgorde ‘dus ik naar’ vaker voor.

De constructie ‘ik dus naar’ wordt dus voornamelijk ingezet om persoonlijke ervaringen over te brengen. Het gaat daarbij om ervaringen die met fysieke acties in de echte wereld worden omschreven, meestal vanuit de eerste persoon.

8 Literatuur

- Aelbrecht, L. (2008). Dutch modal complement ellipsis. *Empirical Issues in Syntax and Semantics*, 7, 7–34.
- Aelbrecht, L. (2010). *The syntactic licensing of ellipsis*. Amsterdam: John Benjamins.
- Butt, M. (2010). The light verb jungle: still hacking away. In M. Amberber, B. Baker, & M. Harvey (Red.), *Complex Predicates* (pp. 48–78). Cambridge: Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511712234.004>
- Cornelisse, P. (2016, oktober 28). Geranium. Geraadpleegd 25 april 2017, van
<https://www.nrc.nl/nieuws/2016/10/28/geranium-5014087-a1529023>
- Corver, N., & Koppen, M. van. (2010). Ellipsis in Dutch possessive noun phrases: a micro-comparative approach. *The Journal of Comparative Germanic Linguistics*, 13(2), 99–140.
<https://doi.org/10.1007/s10828-010-9034-8>
- Eggs, S. (2004). *An introduction to systemic functional linguistics* (2nd ed). New York: Continuum.
- Elugardo, R., & Stainton, R. (2005). Introduction. In *Ellipsis and Nonsentential Speech* (pp. 1–26). Dordrecht: Springer.
- Halliday, M. A. K., & Matthiessen, C. M. I. M. (2004). *An introduction to functional grammar* (3rd ed). London : New York: Arnold ; Distributed in the United States of America by Oxford University Press.
- Hilgsmann, P., Rasier, L., & Sergier, M. (2014). *In het teken van identiteit: Taal en cultuur van de Nederlanden*. Presses universitaires de Louvain.
- Kashyap, A. K., & Matthiessen, C. M. I. M. (2017). The representation of motion in discourse: variation across registers. *Manuscript submitted for publication*.
- Kazemian, B., Behnam, B., & Ghafoori, N. (2013). Ideational Grammatical Metaphor in Scientific Texts: A Hallidayan Perspective. *International Journal of Linguistics*, 5(4), 146.
<https://doi.org/10.5296/ijl.v5i4.4192>
- Kiss, T., & Alexiadou, A. (2015). *Syntax - Theory and Analysis. Volume 1*. Berlijn: De Gruyter Mouton.

- Matthiessen, C. M. (2015). Register in the round: registerial cartography. *Functional Linguistics*, 2(1).
<https://doi.org/10.1186/s40554-015-0015-8>
- Matthiessen, C. M. I. M., Teruya, K., & Lam, M. (2010). *Key terms in systemic functional linguistics*. London; New York: Continuum.
- Merchant, J. (2013). Diagnosing ellipsis. In *Diagnosing syntax* (Vol. 1, pp. 537–542).
- van Bree, C. (2000). Taalbewustzijn, taalverandering en regionale taalvariatie. In *De toekomst van de variatielinquïstiek. Een bundel artikelen aangeboden aan Jo Daan bij gelegenheid van haar negentigste verjaardag. Themanummer Taal & Tongval* (pp. 22–46).
- Van Craenenbroeck, J. (2004). *Ellipsis in Dutch dialects*. Proefschrift Universiteit Leiden. LOT Dissertation series 96, Utrecht.
- van Riemsdijk, H. (2002). The unbearable lightness of GOing: The projection parameter as a pure parameter governing the distribution of elliptic motion verbs in Germanic. *The Journal of Comparative Germanic Linguistics*, 5(1), 143–196. <https://doi.org/10.1023/A:1021251312697>
- Vicentini, A. (2003). The Economy Principle in Language. *Mots, Palabras, Words*, 3, 37–57.
- Zwarts, J. (2014). Directionele PP's als predicaten (of niet). *Nederlandse Taalkunde*, 19(2), 255–275.
<https://doi.org/10.5117/NEDTAA2014.2.ZWAT>

9 Bijlage

Corpus	Type uiting	Context	Variabele	Field of activity	Evt. subtype	Process type
CHN	tekst	baalde ik het meest van die turbo, want ik wist niet eens dat ik een turbo had. Mijn tweedehandsautoer kwam er niet uit. Ja, een stijgend oliepeil, dat wist-ie. Maar waardoor dat kwam? „De boordcomputer zegt dat alles in orde is. Gewoon dat oliepeil goed in de gaten houden, jongen.” Dus ik naar een merkgarage. In de database van het automerk kwam mijn probleem niet voor, dus bestond het eigenlijk niet. De merkman deed hetzelfde als wat ik vroeger deed wanneer mijn pc onbegrijpelijke kuren vertoonde: de software opnieuw installeren. Daarna reed hij een rondje en las de boordcomputer uit: „Ja, die zegt	dus ik naar	delen	ervaringen	material
CHN	tekst	De sportschool? Geef mij liever de mindfulness van het voetbalveld, vindt Coen Vaessen. Een hardnekkige liesblessure: voorlopig niet voetballen, oordeelt de fysio. Maar probeer de sportschool eens, adviseert hij: daar kan je ook je energie kwijt! Dus ik naar de sportschool op IJburg voor een proefles ‘spinnen’. Ik geef de docente een hand, stel mijn zadel op de juiste hoogte en ga zitten wachten op het begin van de les. Benauwde zaal, zwarte muren met spiegels, geen raam te bekennen. Misschien maar goed ook, want buiten schijnt de zon	dus ik naar	delen	ervaringen	material
CHN	tekst	Ik dook de metro in en zag vooral veel mensen. In New York is het niet altijd eenvoudig in te schatten of iets aan de hand is, druk is het namelijk vaker. Bovendien was er in het zuiden van Manhattan gewoon nog stroom. „De metro bleek natuurlijk niet te rijden, dus ik naar een andere lijn. Die viel ook net uit.	dus ik naar	delen	ervaringen	material
CHN	tekst	dat Couscous & Cola straks de hele wereld over gaat via Al Jazeera International. Daarvoor was wel het fiat nodig van ‘sjeik Hamad, emir van het oliestaatje Qatar en belangrijkste geldschieter van de	dus ik naar	delen	ervaringen	material

		nieuwszender. Maartje Nevejan, de regisseur en bedenker van Couscous & Cola: „De ‘sjeik had moeite met het woord maagdenvlies. Dus ik naar de editor en gevraagd hoe we dat moesten oplossen. Hij stelde voor om elke keer het geluid weg te draaien als iemand het woord maagdenvlies in de mond neemt. Want elke moslim weet: als een woord onverstaanbaar wordt gemaakt, gaat het over seks.” De lichte vorm van censuur is een				
CHN	tekst	tondeuse thuiskwam. Aha, zo doen mannen dat dus als ze in de vage zone tussen baard en glad willen blijven. Het was er trouwens een van zes euro (dat was dan wel weer in character). Het ding ging twee tondeurbeurten mee en toen steeg er een harig zieltje uit op. Dus ik naar de winkel om een nieuwe tondeuse te kopen, waarmee mijn man zich in die mooie vage zone kon houden. Natuurlijk wel een goeie, dit keer. En in die winkel deed zich het volgende voor. Ze hadden een hele reeks tondeuses. Van (afgerond) 8, 10, 15, 20, 25, 30, 40 en	dus ik naar	delen	ervaringen	material
CHN	tekst	moordenaar was, dan kreeg men als antwoord dat hij tenminste orde op zaken stelde. En wanneer men Hitler uitmaakte voor een man die toch wel de goede dingen deed, bijvoorbeeld de treinen op tijd liet rijden, dan vloog Werner op en noemde Hitler een beestmens. Werner was een trouwe vaderlander. Dus ik naar de gouverneur Wouters om te pleiten voor vrijlating. Praten, praten maar de gouverneur gaf niet toe. Eindelijk zei zijne Excellentie: "Als u zo blijft spreken gaat u ook het kamp in." Nou dat kon. De gouverneur was almachtig. Geen beroep was mogelijk. Dus ik terug naar Bonaire. Toen gouverneur Kasteel	dus ik naar	delen	ervaringen	material
CHN	tekst	wringen om toch maar te rijmen. Maar goed, het orgeltje van Geert Noppe dreef „Broek vol goesting" lekker voort en „In deze stad" was een waardige en gevoelig gezongen cover van Suzanne Vega's „In Liverpool". Cavez 'Express had een paar weken geleden een grote indruk gemaakt op de Gentse Feesten, dus wij naar het boombal. De Waalse accordeoniste Sophie Cavez bracht een drummer	dus wij naar	delen	ervaringen	material

		mee, een zessnarige bassist, en de veelzijdige saxofonist Pieter Demeester. De drie accordeonisten gooiden zich met ware punk-attitude tegen hun instrumenten. Na elke scottish of bourrée moesten ze even hard uithijgen als het dansende publiek, dat helaas afhaakte toen de				
CHN	tekst	alleen maar gelukt omdat we zo'n hechte club waren en gewoon wilden winnen. Groot feest natuurlijk. DWS, de club waarvan niemand het verwacht had, landskampioen. Er deed een gerucht de ronde dat er zestien Volkswagens voor ons klaar stonden van Autopon omdat we kampioen geworden waren. Iedereen hield dat vol. Dus wij naar de Apollohal en feesten, feesten, feesten: We krijgen een auto! Ik werd op de schouders getild en het kruis in mijn broek scheurde uit. Maar ik ging niet naar huis om een andere broek aan te trekken; ik wachtte op die auto. Philips gaf ons een scheerapparaatje op batterijen. Een	dus wij naar	recreëren	narratie	material
CHN	tekst	aantal neemt elk jaar met ongeveer één procent af, omdat elk jaar ongeveer één procent van de bevolking sterft. Maar als er gedoopt, getrouwd of begraven moet worden, scoren vooral de Vlamingen nog bijzonder hoog. „Ik geloof blijkbaar niet weinig genoeg om het niet te doen”, zo verklaarde mijn vriendin. Dus wij naar een minikerk in een minidorp. Het verbaasde me bijna dat de pastoor geen dwerg was, maar een zestiger met een doorsnee lengte, een luide stem, een mogelijk drankprobleem, een veronderstelde goede inborst en, sinds hij een maand eerder was overvallen, ook een posttraumatische stresssyndroom. Dat laatste kwam enkel tot uiting	dus wij naar	delen	ervaringen	material
CHN	tekst	terzake van de migrantengemeenschap': lag die nu al dan niet wakker van dat stemrecht? Zo kwam ik terecht bij Sami Zemni, een Gentse prof van allochtone origine. Zijn vader is Tunesisch, zijn moeder Vlaams. Zo'n interview heeft ook een kader nodig, een omgeving die wat kleuriger is dan een saai bureau. Wij dus naar de buurt rond de Haachtse steenweg, waar veel Turkse winkels en	wij dus naar	delen	ervaringen	material

		kappers te vinden zijn. Cliché, zegt u? Dat zal wel, maar met zo'n onderwerp, is het toch wel leuk' dat er af en toe een allochtone medemens in beeld opduikt. We positioneren ons op straat, niet te opzichtig en				
CHN	tekst	hem vandaag meer dan ooit. Het begon met enkele projecten van onze groep op Sardinië. BARO hadden we onszelf gedoopt, Bureau voor Architectuur en Ruimtelijke Ordening. Veel Belgen kochten toen grond in Muravera, aan de Monte Nai, een berg die prachtig afdaalt naar de zee. We kregen enkele interessante opdrachten, wij dus naar Sardinië om poolshoogte te gaan nemen . Het was juli 1967, ik vergeet het nooit, de maand dat Tom Simpson bezweek in de Ronde van Frankrijk. Romano was het hoofd Stedenbouw van de streek. Bouwen zonder hem te passeren kon dus niet. En dan hoop je natuurlijk dat de man geen	wij dus naar	delen	ervaringen	material
CHN	tekst	Ik was niet verkleed als Asterix, nee' Reportage Behalve koninklijk bemiddelaar is Karl-Heinz Lambertz (PS) in de eerste plaats minister-president van de Duitstalige Gemeenschap. Wij dus naar Eupen . In een klein koffertje bewaart hij daar de resultaten van het noeste bemiddelaarswerk. 'Niet dat ik jullie niet vertrouw, maar ik zet het koffertje toch maar even weg' Van onze redacteur Peter De Lobel EUPEN 'Komt uw buurman hier wel eens over de vloer?', vraag ik aan de uitbaatster	wij dus naar	delen	ervaringen	material
CHN	tekst	zondagmiddag, dat was het. En voor druilerige zondagmiddagen bij de Scouts, Chiro, KSA of de kajotters zijn de dames nog te klein - Zoë wordt pas over een paar maanden zes, Noa is bijna drie. Waar ze niet te klein voor zijn, is zich stierlijk vervelen op zondagmiddagen, zeker de druilerige. Wij dus naar het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten, het KMSK, in A . Zo gaat dat bij De Standaard. Kinderverveling smoren wij genadeloos in de kiem met Kunst. Daar ben je nooit te klein voor, toch? Met kinderen is het Afrikamuseum een 'klassieker'. De opgezette dieren zijn er wat stoffig en rafelig, maar	wij dus naar	delen	ervaringen	material

CHN	tekst	zaten in een Stephen King-achtige, beklemmende huiverdroom. Het speelgoed keek ons vanuit versleten poppengezichten nors aan. Geen enkel kind heb ik daar horen lachen. Het was alsof een slechterik alle vreugde en kleur uit die plek had gezogen. Het speelgoed was daar niet graag en wij ook niet. Maar goed, wij dus naar het KMSKA. Pas ter plekke besepte ik dat alle stukken daar 'in onderhoud' zijn en dat er alleen een tentoonstelling van Anselm Kiefer liep. Zware kost, hoor. Veel dood, veel Holocaust, veel Tweede Wereldoorlog. Maar ook een werk waar een halve zwaan op bevestigd was en iets met een vliegtuig	wij dus naar	delen	ervaringen	material
CHN	tekst	Smeren dus en daarna de fiets op. De terrassen op het Zimmerplein trekken de zondag op gang wanneer we langsrijden. Richting Schapenkoppenplein, langs de sportvelden en het PRACH-TI-GE begijnhof. Niet gezeverd, de kerstmarkt in dit begijnhof, daar telt een mens elf maanden lang naar af. Maar nu is het zomer, wij dus naar de Vest. Langs die oude stadsomwalling rijd je zo, onder de bomen, vijf mooie kilometers lang, heel Lier rond. Zilveren knoop Aan de 'zilveren knoop' moeten we keuzes maken. Qué? 'Waar de drie kronkelende Nethen een zilveren knoop leggen; waar plots het spekbuike, overvloedhoornige Brabant zich scheidt van 't mijmerend	wij dus naar	delen	ervaringen	material
CHN	tekst	Misschien komt er vanavond onverwacht nog wat volk langs. Als wij dan nog onverwacht nog een babysit kunnen regelen, kunnen we onverwacht nog een stapje zetten. Want, gelijk hebt u alweer, meneer Timmermans: 'Op elke vijftien huizen is een herberg. Lier rijmt niet voor niet op bier en op plezier.' Wij dus naar de bruine theaterkroeg 't Goed Voorbeeld of naar Sint-Gummarus, aan de pas heraangelegde kaai. Of, of, of... iets met zicht op het belfort en de fonteinen op de markt? Of liever het grote terras van Zuster Agnes, leunend tegen het begijnhof? En 's nachts, na een glas of twee-drie-vier te	wij dus naar	delen	ervaringen	material

CHN	tekst	blijken omdat de nationale pers op dat laatste weekend van juni wel massaal naar Couleur Café trekt, maar Bree links laat liggen. Met het eerste Belgische concert van de Dominicaanse superster Juan Luis Guerra op de affiche van dit jaar, was er geen reden meer om niet te komen. Toch? Wij dus naar Bree, de Parel der Kempen. Zaterdag bood immers ook een echte vallenato-band uit Colombia. Het bejaarde Orchestre Poly-Rythmo de Cotonou uit Benin. Veel salsa en reggae, het zwierige bindmiddel dat elk festival met tropische ambities kruidt. Elk festival dat met wereldmuziek de zomer inluidt, probeert een vakantiesfeer uit te stralen	wij dus naar	delen	ervaringen	material
CHN	tekst	hij de Touretappe naar Pforzheim. Wel, eigenlijk heb ik die rit gewonnen. Ik was zijn ploegmaat op dat moment, bij Roland. Frison reed al een tijdje vooruit toen ze in het peloton begonnen te jagen. Vooral Superconfex deed het werk, omdat zij met Jean-Paul van Poppel de snelste man hadden. Ik dus naar Ludo Peeters, de kapitein van die ploeg: Ludo, laat ons met ons klein ploegske die etappe winnen. Dan rijden we de komende dagen voor jullie. Ik beloofde hen ook nog 60.000 frank. Ook de ploeg van de gele trui, Mächler, kreeg ik aan onze kant. Resultaat: Frison won de rit	ik dus naar	delen	ervaringen	material
CHN	tekst	de kinderen rond bedtijd eens goed de daver op het lijf te jagen, die zin stond daar en hij was eruit voor ik het wist. Het was nochtans allemaal heel onschuldig begonnen. Twee weken geleden kwam Zoë (vijfenvijf jaar) thuis van school met de vraag wie Harry Potter eigenlijk was. Ik dus naar de boekenkast om, met De Steen der Wijzen in de hand, enthousiast uit te leggen dat Harry Potter niemand minder is dan de beroemdste jonge tovenaars aller tijden, de schrik van Voldemort, de jongste zwerkbalkampioen ooit! Ik weet niet meer of zij op dat moment vroeg om voor te lezen	ik dus naar	delen	ervaringen	material
CHN	tekst	hoort blaffen en dan aanklopt in de hoop dat iemand Shadzy in huis heeft genomen. Jean's tranen waren mij teveel. "Mijn kinderen zijn allen groot, en Shadzy is als mijn baby. O God, o God, ik weet niet waar hij	ik dus * naar	delen	ervaringen	material

		is. Ik ben radeloos. Ik weet niet wat te doen." Ik dus weer naar het tehuis. Ik vertel de administratrice dat ik me zorgen maak over Jean, omdat ze zich nu aan gevaar blootstelt teneinde haar hondje te vinden. Is dit menselijk? Waarom vertelt men haar de waarheid niet? Is het niet beter dat ze boos is maar weet dat Shadzy in goede handen				
CHN	tekst	zomer terug te komen naar België. We regelden de papieren voor een nieuwe uitnodiging. Maar het visum werd weer geweigerd. Ik belde Eddy om hem dat te laten weten. En hij zei: 'Laten we gewoon trouwen.' Ik schrok me rot.' Eddy: „Het leek de enige manier om samen te zijn. Dus ik terug naar Cuba. In november 1996 zijn we daar getrouwd voor de wet. In een halfuur was het geregeld." Lisette: „In Cuba is een huwelijk met een buitenlander een groot circus. Iedereen wil zien welke jurk je aanhebt, hoe duur het feest is, enzovoort. Het gaat allemaal om uiterlijk vertoon, niks voor	dus ik * naar	delen	ervaringen	material
CHN	tekst	aan al die keren (2 x per week) dat ik haar bezocht en haar zo vaak trof in paniek omdat ze zo nodig moest en er maar niemand was gekomen om haar naar de wc te brengen. Of die keer dat mijn moeder zo graag een extra kussen wilde hebben, dus ik even naar een `leeg' bed om een kussen te scoren en dat een nijdige zuster mij vertelde dat dat aangevraagd diende te worden.... Ook werd haar de elektrische rolstoel afgenomen ze een tafeltje in de recreatiezaal omver botste. Ze heeft er 2 middagen plezier van mogen hebben. Boos was ze en zei	dus ik * naar	delen	ervaringen	material
CHN	tekst	Werner was een trouwe vaderlander. Dus ik naar de gouverneur Wouters om te pleiten voor vrijlating. Praten, praten maar de gouverneur gaf niet toe. Eindelijk zei zijne Excellentie: "Als u zo blijft spreken gaat u ook het kamp in." Nou dat kon. De gouverneur was almachtig. Geen beroep was mogelijk. Dus ik terug naar Bonaire. Toen gouverneur Kasteel in juli 1942 kwam probeerde ik het weer, maar nu voor vier man te weten Werner, Mayer, Brandl en Heitkoning. Gouverneur Kasteel	dus ik * naar	delen	ervaringen	material

		voelde wat voor mijn argumenten en deze mensen mochten het kamp uit onder een voorwaarde: "Je geeft ze werk en als ze geen werk				
CHN	tekst	anders, maar de inhoud, en is de krant van de 21ste eeuw minder een autoritaire meneer, en meer een eloquente discussieleider. Wordt vervolgd. Vorige week zei oud-ANWB-directeur Paul Nouwen op deze plek dat er politici en ondernemers moeten komen die de elektrische auto openlijk omarmen door erin te gaan rijden. Dus ik op zoek naar een ondernemer met een elektrische auto , en zo belandde ik afgelopen dinsdag op het Science Park in Amsterdam bij het bedrijf Datiq van Jan Bart Fanoy (43). Hij leek me een snelle denker en een slimme doener. Zijn bedrijf Datiq hoort bij een grotere verzameling bedrijven en participaties, allemaal rondom	Dus ik * naar	delen	ervaringen	material
CHN	tekst	Salieri" pijnlijk verdwaald op de metafysische hoogvlakte. Van onze redacteur in Frankrijk Geert Sels AVIGNON. Het voorbije seizoen was de Russische grootmeester Anatoli Vassiliev met twee opgemerkte producties te gast in De Singel. Hij bracht ons tot het inzicht dat doorgedreven gebruik van klassieke technieken zowaar experimenteel theater kan opleveren. Wij dus nieuwsgierig naar zijn Mozart en Salieri . De rivaliteit tussen die twee componisten is ons vooral bekend van de film Amadeus (1984) van Milos Forman. De geruchten over Salieri's ziekelijke afgunst, die hem zover zouden hebben gebracht zijn rivaal te vergiftigen, zijn echter in stand gehouden door de Russische dichter Alexander Poesjkin. Die	wij dus * naar	delen	ervaringen	mental
CHN	tekst	Geen kwaad woord over Julia Roberts' prestatie in Charlie Wilson's war van twee jaar geleden, of over die in zijn geheel onderschatte film, maar wij zien Roberts nog het allerliefst in een komische rol, waar ze haar uitstekende gevoel voor timing ten volle kan uitspelen. Wij dus blij zingend naar de bioscoop voor Duplicity . Daarin speelt ze Claire Stenwick, een CIA-agente die op missie in Dubai bijzonder weinig moeite heeft om Ray Koval (Clive Owen) in bed te praten. Koval, een concullega van Stenwick, maar	wij dus * naar	delen	ervaringen	material

		dan bij de Britse geheime dienst MI5, komt er niet met onbeschadigd blazen uit, maar				
CHN	tekst	het park waar hij me bedankte." De langste rit die Inglis ooit maakte was vier jaar geleden met de Amerikaanse familie Williams, die twee auto's nodig had om al de bagage naar het vliegveld te vervoeren. „Halverwege de rit moesten we plotseling stoppen. Venus Williams kon haar paspoort niet vinden. Wij dus terug naar het hotel , maar het document bleek nergens te vinden. Op naar de Amerikaanse ambassade, waar Venus eerst nog een pasfoto moest laten maken. Ruim vier uur later had ze een nieuw paspoort. Maar haar vliegtuig was toen natuurlijk al lang vertrokken. Ik vond het echt wonderbaarlijk hoe relaxed de hele	wij dus * naar	delen	ervaringen	material
CHN	tekst	niets verwijten als je een confituurpot niet open krijgt. 'Dzjiezies' is daar een vloek. Omdat de meesten van ons er intussen van overtuigd zijn dat de Heer zelf wel eens worstelt met een te vast geschroefd deksel, choqueert ons die uitroep niet meer, en werkt het niet meer als vloek. Wij dus op zoek naar andere taboes. Seks en ontlasting, bijvoorbeeld. Zeiker, schijter, kutwijf en klote hebben het lang goed gedaan, tot we fuck en shit ontdekten. Dat zijn uitgelezen krachttermen: kort, met eerst een glijdende klank, die uitmondt in een ploffer. Maar als iedereen het de hele tijd roept, is het geen taboe meer	wij dus * naar	informereren	hervertelling	mental
CHN	tekst	Chastain als Mossad girls: wij waren al weg! Maar toch viel 'The debt' wat braafjes uit. Godzijdank geen tweede 'Captain Corelli's mandolin' Van: John Madden Met: Helen Mirren, Tom Wilkinson, Ciarán Hinds, Jessica Chastain, Marton Csokas, Sam Worthington 113 min. Een goed spionageverhaal, daar zijn wij altijd voor te vinden. Wij dus zingend naar de persvisie van 'The debt , over de gevierde Mossadagenten Rachel Singer (Helen Mirren), Stephan Gold (Tom Wilkinson) en David Peretz (Ciarán Hinds). In de jaren zestig kregen ze de opdracht de voortvluchtige nazi-arts Dieter Vogel te	wij dus * naar	delen	ervaringen/waarden	material

		identificeren, te ontvoeren en in Israël voor de rechter te brengen. Het is het				
CHN	tekst	Pozzato naar Harelbeke te rijden. Dan wist ik wat ik moest doen. Tot 500 meter van de streep was alles nog in orde. Ik zat in het wiel van Pippo, cool, alles onder controle. Maar ineens kwam die Kazach daar een beetje bagarre maken. Hij was snel, dat wist ik. Dus ik naar zijn wiel. Iglinskiy vertraagde weer en voor ik het wist zat ik zelf op kop.' (zucht) 'Met Pozzato in mijn wiel.' 'Ik mag dat niet meer doen, me zo de kop laten opdringen. Maar ik wou daar ook niet beginnen te zeveren. Uiteindelijk hadden we geen drie minuten voorsprong. Dus	dus ik naar	delen	ervaringen	material
CHN	tekst	een dag kwam ik thuis van een tourneetje en was ze weg. Zoals afgesproken. En ze was koninklijk vertrokken, ofwel: ze had het huis zeer leefbaar achtergelaten. Toch moest ik een en ander bijkopen en een vriend van mij zei: „Dan moet je naar IKEA, daar hebben ze echt alles.” Dus ik naar IKEA. En inderdaad: daar hebben ze alles. Althans: in de catalogus. Ik had een nieuwe bank nodig, wat stoelen, wat servies (was gesneuveld), wat bedden, enzovoort. Zelden ben ik ongelukkiger geweest dan toen. Het ergste vond ik dat niets er was. Dus dan koos je een bepaalde tafel, ging naar	dus ik naar	delen	ervaringen	material
CHN	tekst	medewerkers, dus het is een heel bedrijf.” Vooral als hij het over zijn werk en zijn baan heeft straalt hij vitaliteit en voldoening uit. Met zijn oog ging het minder. „Als ik op de fiets zat en het fietspad ging rechtsaf dan reed ik rechtdoor. Dat was wel wat slordig, dus ik naar mijn oogarts. Het bleek klassieke grauwe staar te zijn: de lens wordt troebel en die moet er dan uit.” De oogarts aarzelde. „Ik heb haar toen eigenlijk moeten overreden om me te opereren. Want ik wilde blijven knokken; ik wilde niet van die fiets af. Dus: opgenomen in het ziekenhuis	dus ik naar	delen	ervaringen	material
CHN	tekst	textielbedrijven zie je vaak dat men in moeilijke tijden gaat bezuinigen op marketing. Nou, dan kun je dus op het faillissement gaan zitten wachten.” Hij heeft het creatieve denken ingevoerd bij zijn	dus ik naar	delen	ervaringen	material

		<p>bedrijven, betoogt Steinmeijer. „Mijn vrouw zei: 'Jullie maken zulke klassieke damesslips, heb je niet wat met een kantje?' Dus ik naar de productie-afdeling om te vragen of ze wat met een kantje konden maken. Zegt de productie-afdeling: 'Sorry, dat past niet in ons productieproces'. Zo maakten ze hier ook geen bh's. Gewoon, omdat ze dat nooit hadden gedaan. Dat bedoel ik nou: men zat vast aan bepaalde ideeën, zonder op de</p>				
CGN	Spraak	<p>en toen ik dus uh gem gemail-e-maild van nou ik neem een andere server want ik uh ik ge ik heb niet gevraagd om een ander nummer en ik hoef niks sneller .</p> <p>N08309 00:02:13.257 - 00:02:19.655</p> <p>uh i ik zeg hierbij m'n abonnement op .</p> <p>N08309 00:02:19.903 - 00:02:21.824</p> <p>toen kreeg ik onmiddellijk de volgende dag toen ik 't probeerde .</p> <p>N08309 00:02:22.141 - 00:02:25.113</p> <p>navigatie afgebroken .</p> <p>N08309 00:02:22.141 - 00:02:25.113</p> <p>dus ik dus naar één of ander Shell-station .</p> <p>N08309 00:02:25.867 - 00:02:27.382</p> <p>ik denk ik neem een andere server .</p> <p>N08309 00:02:27.382 - 00:02:28.473</p> <p>ik nam geloof 'k weet ik wat Alfa One of zo .</p>	ik dus naar	delen	ervaringen	material
CGN	spraak	<p>en gij ...</p> <p>V40233 00:04:57.356 - 00:04:57.867</p> <p>mmm .</p> <p>V40233 00:04:58.219 - 00:04:58.266</p> <p>xxx ...</p> <p>V40233 00:04:58.266 - 00:05:00.296</p> <p>wij dus naar beneden .</p> <p>V40232 00:04:59.391 - 00:05:00.287</p> <p>heel grappig .</p> <p>V40232 00:05:00.625 - 00:05:01.157</p> <p>we hebben gezegd wij gaan niet helpen .</p> <p>V40232 00:05:01.157 - 00:05:02.540</p> <p>wij gaan slapen .</p> <p>V40232 00:05:02.540 - 00:05:03.310</p> <p>en gij wist van niks ?</p> <p>V40233 00:05:03.284 - 00:05:04.750</p>	wij dus naar	delen	ervaringen	material

CGN	spraak	<p>binnen een nacht kapot .</p> <p>N01020 00:05:21.936 - 00:05:22.661 echt ?</p> <p>N01021 00:05:22.205 - 00:05:22.435 ja .</p> <p>N01019 00:05:22.605 - 00:05:22.865 gebarsten .</p> <p>N01020 00:05:22.661 - 00:05:23.223 we gingen zaterdag hadden we het gedaan en we gingen slapen en 's ochtends kwamen werden we wakker dus zij dus naar beneden ggg vloeken jongen .</p> <p>N01019 00:05:22.865 - 00:05:29.294 ja .</p> <p>N01021 00:05:26.971 - 00:05:27.094</p>	zij dus naar	delen	ervaringen	material
CGN	spraak	<p>ik zo kut waar heb ik dat ding gelaten ?</p> <p>N01121 00:06:34.101 - 00:06:36.288 die minidisc .</p> <p>N01121 00:06:37.180 - 00:06:37.812 ggg .</p> <p>N01122 00:06:37.791 - 00:06:38.340 ik zo fuck in de computerzaal laten liggen .</p> <p>N01121 00:06:38.340 - 00:06:40.070 ik denk die is weg .</p> <p>N01121 00:06:40.130 - 00:06:41.047 dus ik naar computerzaal .</p> <p>N01121 00:06:42.097 - 00:06:42.927 was er niet meer .</p> <p>N01121 00:06:42.998 - 00:06:43.970 ik zo fuck .</p> <p>N01121 00:06:43.970 - 00:06:44.314 dus ik noodlokaal .</p> <p>N01121 00:06:44.482 - 00:06:45.293</p>	dus ik naar	delen	ervaringen	material
CGN	spraak	<p>nou ja in ieder geval ja ik denk waar moet 'k nou toch zoeken hè .</p> <p>N01149 00:02:21.540 - 00:02:25.157 dus ik boven naar de badkamer .</p> <p>N01149 00:02:25.157 - 00:02:26.488 ik denk misschien heb 'k m'n tanden gepoetst weet je wel .</p> <p>N01149 00:02:26.488 - 00:02:28.464 dat doe 'k ook altijd even die ring af want 't...</p> <p>N01149 00:02:28.464 - 00:02:30.622 je zit xxx altijd maar xxx wat met vocht te maken heeft dan doe 'k die ring af .</p> <p>N01149 00:02:30.720 - 00:02:35.105</p>	dus ik * naar	delen	ervaringen	material

CGN	spraak	<p>'k zeg nou het is hier betaald parkeren .</p> <p>N01162 00:04:38.460 - 00:04:39.820 oh daar had ik niks van gezien .</p> <p>N01162 00:04:39.820 - 00:04:40.892 ik zeg nou geef maar de autos want hij was heel druk met dat uurwerk geef me de sleutels maar even en uh en nou dan heel fijn die bezoekerskaart want niet dat ik dat geld xxx maar je moet maar net munten hebben .</p> <p>N01162 00:04:41.805 - 00:04:50.375 ja ja ja ja ja .</p> <p>N01161 00:04:50.901 - 00:04:51.700 dus ik met die bezoekerskaart naar beneden en uhm een zeldzaam domme uitleg op op dat parkeerapparaat hoe dat werkte .</p>	dus ik * naar	delen	ervaringen	material
CGN	spraak	<p>ja .</p> <p>N01204 00:09:05.020 - 00:09:05.141 dus ik naar het politiebureau .</p> <p>N01204 00:09:05.192 - 00:09:06.631 oh ja .</p> <p>N01204 00:09:06.991 - 00:09:07.477 mevrouw ja bij 't Anna Van Bossepad .</p> <hr/> <p>N01204 00:09:07.689 - 00:09:09.115 ja nou ja .</p> <p>N01204 00:09:09.196 - 00:09:09.788 oh daar zijn we gisterenavond nog geweest .</p> <p>N01204 00:09:09.920 - 00:09:11.487 ik zeg ja dat weet ik .</p> <p>N01204 00:09:11.487 - 00:09:12.334</p>	dus ik naar	delen	ervaringen	material
CGN	spraak	<p>ik zei nee het zijn interviews en ik wou jou er ook in hebben .</p> <p>N00648 00:02:36.667 - 00:02:40.635 nou kom dan maar naar Haarlem zei hij .</p> <p>N00648 00:02:41.513 - 00:02:43.672 dus ik naar Haarlem .</p> <p>N00648 00:02:43.831 - 00:02:44.897 dat interview werd een volledig debacle want hij praatte niet dat wil zeggen hij praatte over alles en nog wat maar op vragen antwoorden echt er op ingaan dat deed hij niet .</p> <p>N00648 00:02:45.620 - 00:02:56.349</p>	Dus ik naar	delen	ervaringen	material

CGN	spraak	<p>dus ik gevraagd of ik weg kon uh uit 't ziekenhuis .</p> <p>N05062 00:04:15.046 - 00:04:17.616</p> <p>nou dat kon wel dus ik vanmorgen naar de huisarts .</p> <p>N05062 00:04:18.411 - 00:04:20.406</p> <p>mm-hu .</p> <p>N05064 00:04:18.497 - 00:04:18.655</p> <p>hij kijken .</p> <p>N05062 00:04:20.989 - 00:04:21.475</p> <p>ja is een ontstoken kal talgklierdje .</p> <p>N05062 00:04:21.475 - 00:04:23.373</p>	dus ik * naar	delen	ervaringen	material
CGN	spraak	<p>dus ik naar boven en ik kwam daar aan op handen en knieën zo vasthouden dat je ergens vastgeketend ...</p> <p>N01252 00:07:31.245 - 00:07:37.817</p> <p>ggg .</p> <p>N01253 00:07:31.753 - 00:07:32.534</p> <p>ggg .</p> <p>N01253 00:07:33.491 - 00:07:34.515</p> <hr/> <p>ja ja precies .</p> <p>N01253 00:07:36.299 - 00:07:36.907</p> <p>ik zo op handen en knieën naar beneden kijken .</p> <p>N01252 00:07:38.166 - 00:07:39.882</p> <p>nou moet je dus nooit doen hè .</p> <p>N01253 00:07:40.133 - 00:07:41.070</p>	dus ik * naar	delen	ervaringen	material
CGN	spraak	<p>dus ik uh vrijdagochtend naar de dokter en toen zei ie goh ja uhm nou en straalt 't uit ?</p> <p>N08114 00:02:05.766 - 00:02:12.405</p> <p>ik zeg ja naar m'n knie en naar m'n enkel zo via die zij-uh-beenspieren weet je wel ?</p> <p>N08114 00:02:12.405 - 00:02:16.464</p> <p>mm-hu ?</p> <p>N08092 00:02:16.737 - 00:02:16.987</p> <p>'k weet niet hoe die dingen heten .</p> <p>N08114 00:02:16.869 - 00:02:17.881</p>	dus ik * naar	delen	ervaringen	material

CGN	spraak	<p>'k zeg moet 'k 't dan zelf laten halen ?</p> <p>N01260 00:03:02.896 - 00:03:04.480</p> <p>ja .</p> <p>N01260 00:03:04.903 - 00:03:04.994</p> <p>hebt de gij iemand ?</p> <p>N01260 00:03:05.137 - 00:03:05.932</p> <p>dus ik uh naar mijn broer gebeld .</p> <p>N01260 00:03:06.539 - 00:03:08.099</p> <p>nou en uh ja Cor zei ie ik wil dat wel doen .</p> <p>N01260 00:03:08.170 - 00:03:11.518</p> <p>ik zeg nou uh we spreken wel af .</p> <p>N01260 00:03:12.319 - 00:03:14.139</p>	dus ik * naar	delen	ervaringen	material
CGN	spraak	<p>en uh ik weer terug na een half uur met m'n stichtelijke boek .</p> <p>N09183 00:08:38.942 - 00:08:42.265</p> <p>twee zondagen later was 't weer zo bloedheet en ik dacht van ja ggg hè ja 't is niet echt leuk daar maar 't is toch beter als hier in die hitte zitten zweten .</p> <p>N09183 00:08:42.896 - 00:08:50.983</p> <p>dus ik weer naar 't park met minder gerikketik hier .</p> <p>N09183 00:08:51.182 - 00:08:53.481</p> <p>en toen kon 'k er al een uur lang zitten zonder dat ik nou echt dacht van nou jongens 'k moet toch maar naar huis .</p> <p>N09183 00:08:54.171 - 00:08:57.609</p>	dus ik * naar	delen	waarden	material
CGN	spraak	<p>'k vind 'k ik dat plezant dat er daar muziek is en uh dat je daar een pintje kunt</p> <hr/> <p>drinken en dat je daar wat xxx kunt zitten in 't gras e e enzovoort .</p> <p>V40159 00:33:05.877 - 00:33:14.235</p> <p>maar toch niet om om daar langs voor te gaan staan nee want mijn vrouw wou absoluut 'k weet niet meer wie wie dat 't was Joe Jackson zeker ja wou ze absoluut zien dus ik mee naar voren .</p> <p>V40159 00:33:14.883 - 00:33:25.172</p> <p>ggg .</p> <p>V40100 00:33:16.351 - 00:33:18.515</p> <p>achter vijf minuten heb ik gezegd je mag hier gerust blijven staan maar ik ben weg .</p> <p>V40159 00:33:25.367 - 00:33:28.975</p>	dus ik * naar	delen	ervaringen	material

CGN	spraak	<p>'k zeg ja nee dat interesseert mij niet .</p> <p>V60909 00:07:25.903 - 00:07:27.821</p> <p>en Robbie zo allee jong dat gaat de max zijn .</p> <p>V60909 00:07:27.921 - 00:07:29.655</p> <p>dus ik zo naar 't secretariaat bellen op mijn werk .</p> <p>V60909 00:07:30.103 - 00:07:32.524</p> <p>ggg .</p> <p>V60909 00:07:32.711 - 00:07:33.092</p> <p>en ik zo van ah Marijke met de Wim hier uhm .</p> <p>V60909 00:07:33.108 - 00:07:36.501</p> <p>hebt de gij nog kaarten voor Eddy Wally ?</p> <p>V60909 00:07:36.736 - 00:07:38.792</p>	dus ik * naar	delen	ervaringen	material
CGN	spraak	<p>dus ik naar binnen .</p> <p>V90536 00:01:17.819 - 00:01:18.751</p> <p>de kleine poes die bleef natuurlijk met gebogen rug ja miauwen en doen .</p> <p>V90536 00:01:19.631 - 00:01:24.591</p> <p>de grote poes ging lopen .</p> <p>V90536 00:01:25.460 - 00:01:26.849</p> <p>ggg .</p> <p>V90045 00:01:28.129 - 00:01:28.380</p> <p>'t was gewoon ggg .</p> <p>V90536 00:01:29.195 - 00:01:30.177</p> <p>de omgekeerde wereld .</p> <p>V90536 00:01:30.622 - 00:01:32.741</p>	dus ik naar	delen	ervaringen	material
CGN	spraak	<p>dus nou dus ik zoeken naar een stok .</p> <p>N01270 00:06:19.442 - 00:06:20.978</p> <p>maar ja hum was nergens een stok ook .</p> <p>N01270 00:06:20.978 - 00:06:22.509</p> <p>dus toen w hew e effe verder kwam een vrouwtje aan met de auto .</p> <p>N01270 00:06:23.100 - 00:06:25.821</p> <p>ik zeg uh hebt u misschien nog een een schraper of een uh of die zette de auto in de garage .</p> <p>N01270 00:06:25.821 - 00:06:29.670</p>	dus ik * naar	delen	ervaringen	material

CGN	spraak	<p>dus hij naar boven Brigit en wat is 't zei Brigit .</p> <p>V60799 00:02:54.590 - 00:02:57.572</p> <p>moet ge echt naar huis ?</p> <p>V60799 00:02:57.989 - 00:02:58.939</p> <p>voelt ge u echt zo slecht ?</p> <p>V60799 00:02:58.939 - 00:02:59.979</p> <p>ge weet wel hè voor nog te zeggen kom blijf .</p> <p>V60799 00:02:59.979 - 00:03:02.284</p> <p>ja .</p> <p>V60798 00:03:00.827 - 00:03:01.103</p> <p>hij zei Brigit ofwel stuurt ge me nu naar huis ofwel ziet ge me volgende week niet ggg .</p> <p>V60799 00:03:03.011 - 00:03:08.167</p>	dus hij naar	delen	ervaringen	material
CGN	spraak	<p>d'r lagen al al al skeletten van zo veel mannen daar voor die grot en die uh dus uh nou 't zou niemand lukken om uh om om die grot binnen te gaan dus zij van nou ja ggg zullen 'ns kijken .</p> <p>N01130 00:01:39.073 - 00:01:50.726</p> <p>ggg .</p> <p>N01131 00:01:50.689 - 00:01:51.160</p> <p>dus zij met z'n allen naar die uh naar die grot toe en toen uh nou s stonden ze daar achter de bosjes zo te kijken van uh God uh waar is dat monster dan ?</p> <p>N01130 00:01:51.303 - 00:02:00.777</p> <p>grot toe .</p> <p>N01131 00:01:52.829 - 00:01:53.229</p> <p>dan zagen ze opeens een zo'n heel klein wit konijntje xxx ggg .</p> <p>N01130 00:02:01.337 - 00:02:05.765</p>	dus zij naar (mv)	delen	ervaringen	material
CGN	spraak	<p>nou en hij uh eigenlijk helemaal niet echt EHBO of zo hij zegt nou uh ga maar gewoon lopen 'k moest gewoon naar huis fietsen helemaal niks .</p> <p>N01105 00:01:18.059 - 00:01:23.954</p> <p>nou toen kwam ik thuis en de dag daarna was helemaal opgezet mijn knie en ik kon 'm echt niet meer bewegen deed onwijs pijn .</p> <p>N01105 00:01:24.493 - 00:01:30.184</p> <p>dus wij naar de dokter heb 'k drie maanden met krukken gelopen door die klootzak .</p> <p>N01105 00:01:30.567 - 00:01:34.211</p> <p>uh .</p> <p>N01106 00:01:34.131 - 00:01:34.195</p> <p>maar Carlie die droeg altijd mijn uh mijn rugzak dus toen zijn we een beetje vriendinnen geworden maar naar een jaar of zo was 't heel snel over .</p> <p>N01105 00:01:34.544 - 00:01:40.284</p>	dus wij naar	delen	ervaringen	material

CGN	spraak	<p>hij zegt van ja 't is m'n laatste vakantiedag 'k heb eigenlijk ook wel zin om te luieren .</p> <p>N01148 00:02:08.266 - 00:02:11.122 'k zeg oh dan gaan we lekker op de bank hangen .</p> <p>N01148 00:02:11.122 - 00:02:12.601 oh ja .</p> <p>N01126 00:02:12.930 - 00:02:13.302 hij zegt oh ja dat gaan we doen .</p> <p>N01148 00:02:12.962 - 00:02:14.378 dus wij naar uh naar Hulst moesten nog even naar de Postbank hij zegt uh op de bank hadden ze een filmpje huren .</p> <p>N01148 00:02:14.378 - 00:02:19.565</p>	dus wij naar	delen	ervaringen	material
CGN	spraak	<p>dus wij naar Marleen en toen zei ze oh bel Emile maar op .</p> <p>N01221 00:03:36.147 - 00:03:39.555 je moet met z'n drieën zijn .</p> <p>N01219 00:03:37.143 - 00:03:38.016 uh hu .</p> <p>N01220 00:03:38.384 - 00:03:38.849 dus wij Emile gebeld maar die was niet thuis .</p> <p>N01221 00:03:39.686 - 00:03:41.480 ggg .</p> <p>N01220 00:03:41.526 - 00:03:42.652 ik uh doe n niks .</p> <p>N01221 00:03:42.624 - 00:03:43.680</p>	dus wij naar	delen	ervaringen	material
CGN	spraak	<p>tegen mij zei hij die middag .</p> <p>N00648 00:04:02.223 - 00:04:03.649 weet je wat we gaan op de Solex .</p> <p>N00648 00:04:03.811 - 00:04:05.684 maar ik had nog nooit van mijn leven op zo'n ding gezeten .</p> <p>N00648 00:04:06.293 - 00:04:08.867 dat is heel eenvoudig zei Godfried vooruit kom maar .</p> <p>N00648 00:04:09.719 - 00:04:12.559 dus wij naar buiten hij had het bleek duidelijk al een keer eerder gedaan .</p> <p>N00648 00:04:13.465 - 00:04:17.756 je moet op dat dingetje drukken en dan gaat het zei hij .</p>	Dus wij naar	delen	ervaringen	material

CGN	spraak	<p>nou toen daar op de hoek was een Italiaans restaurant .</p> <p>N01035 00:03:44.275 - 00:03:47.169 daar had ja had je gewoon allemaal verschillende pastadingen en zo .</p> <p>N01035 00:03:47.169 - 00:03:49.283 maar ook vleesgerechten en zo .</p> <p>N01035 00:03:49.283 - 00:03:50.465 dus wij daar naar binnen .</p> <hr/> <p>N01035 00:03:50.465 - 00:03:51.535 hij zit daar aan een tafel .</p> <p>N01035 00:03:52.421 - 00:03:53.349 wij kee kijk ...</p> <p>N01035 00:03:53.349 - 00:03:54.098 ja we krijgen de kaart van de ober ggg ggg trekt ze weer een vies gezicht omdat d'r geen pizza is .</p> <p>N01035 00:03:54.372 - 00:03:58.832</p>	dus wij * naar	delen	ervaringen	material
CGN	spraak	<p>maar uh nou dus toen hebben we zaterdagochtend een heel klein beetje uitgeslapen en toen uh uh zijn we naar eerst naar een collega van hem gegaan in Purmerend wat die heeft uh of ja die die woont daar en die die heeft als hobby ja of één van z'n hobby's is uh vliegeren .</p> <p>N05014 00:00:58.506 - 00:01:10.971 nou dus wij naar IJmuiden met met hun autootje nou en toen was er was een hele grote vlieger nou da 's al best lastig hoor want als je daaraan hangt dan uh .</p> <p>N05014 00:01:11.372 - 00:01:18.637 oh .</p> <p>N05102 00:01:12.569 - 00:01:12.768 ggg .</p> <p>N05014 00:01:16.356 - 00:01:18.637 ja .</p> <p>N05102 00:01:16.358 - 00:01:16.582 want dan is het echt zo'n uhm ja zo'n waar je ...</p> <p>N05102 00:01:17.927 - 00:01:23.205 ja zo'n hele grote zal 'k maar zeggen .</p> <p>N05014 00:01:19.638 - 00:01:21.069</p>	dus wij naar	delen	ervaringen	material

CGN	spraak	<p>nou ja dat lijkt mij een uh een heel erg enge uitleg van wat daar te horen was u zegt xxx u zei net ook al ja ik vind 't verontrustend .</p> <p>N03477 00:06:24.103 - 00:06:30.296</p> <p>overigens meldt de Rabobank ons ook nog even we maken u erop attent dat 't opnemen van telefoongesprekken zonder het vooraf informeren van de gesprekspartner voor de Zwitserse wet een strafbaar feit is .</p> <p>N03477 00:06:30.417 - 00:06:39.520</p> <p>nou dus wij maar niet meer naar Zwitserland dan .</p> <hr/> <p>nou dus wij maar niet meer naar Zwitserland dan .</p> <p>N03477 00:06:39.520 - 00:06:41.464</p> <p>maar uh vindt u nu niet dat de de Rabobank een beetje ontduikt waar 't om gaat ?</p> <p>N03477 00:06:42.040 - 00:06:46.488</p>	dus wij * naar	verkennen	discussieren	material
CGN	spraak	<p>maar d'r moesten dia's gekeken worden .</p> <hr/> <p>N08050 00:07:40.593 - 00:07:41.994</p> <p>ja .</p> <p>N08049 00:07:42.182 - 00:07:42.447</p> <p>ja .</p> <p>N08049 00:07:42.447 - 00:07:42.671</p> <p>ja .</p> <p>N08049 00:07:42.671 - 00:07:42.899</p> <p>dus wij terug naar h uh ons huisje .</p> <p>N08050 00:07:42.680 - 00:07:44.658</p> <p>ja .</p> <p>N08049 00:07:42.899 - 00:07:43.248</p> <p>dat was in ...</p> <p>N08050 00:07:44.658 - 00:07:45.228</p>	dus wij * naar	delen	ervaringen	material

CGN	spraak	<p>nou zagen alle tafeltjes hetzelfde en dan kun je ook paar kleine lettertjes stond op va wie d'r aan het tafeltje moest zitten .</p> <p>N08118 00:05:49.816 - 00:05:54.415 ja ja .</p> <p>N08116 00:05:54.606 - 00:05:55.148 maar ja wij waren xxx uitgedineerd ggg dus wij naar buiten .</p> <p>N08118 00:05:55.252 - 00:05:59.925 Teun wou weer koffiedrinken .</p> <p>N08118 00:05:57.380 - 00:05:59.925 dus wij koffiedrinken d'rbij doen dat hoort er een gevulde koeken d'rbij .</p> <p>N08118 00:06:00.540 - 00:06:03.573 ja .</p> <p>N08116 00:06:03.918 - 00:06:04.124</p>	dus wij naar	delen	ervaringen	material
CGN	spraak	<p>dus wat denk je ?</p> <p>N08118 00:06:28.563 - 00:06:29.260 wij naar naar die auto's toe .</p> <p>N08118 00:06:29.260 - 00:06:30.493 dus uh van wie bent u uh ?</p> <p>N08118 00:06:31.522 - 00:06:33.272 ja xxx box vijftien moesten we zijn .</p> <p>N08118 00:06:33.272 - 00:06:36.015 dus wij naar box vijftien en wat denk je ?</p> <p>N08118 00:06:36.526 - 00:06:38.210 w komt op er een grote gesjeesde stationcar wordt er uh komt er voorgereden met een privé-chauffeur</p>	dus wij naar	delen	ervaringen	material
CGN	spraak	<p>ik samen met een vriend die even goed Spaans kan spreken als ik .</p> <p>V60782 00:00:49.927 - 00:00:54.238 geen Spaans kon .</p> <p>V60784 00:00:52.249 - 00:00:53.382 dat is cerveza en da 's 't enigste wat dat we kunnen .</p> <p>V60782 00:00:54.335 - 00:00:57.591 uhu .</p> <p>V60784 00:00:57.849 - 00:00:58.183 dus wij naar Spanje .</p> <p>V60782 00:00:58.355 - 00:00:59.985 en 't begon dus al goed .</p> <p>V60782 00:01:00.534 - 00:01:01.617 op 't vliegmachine op 't vliegtuig heb ik iemand tegengekomen .</p> <p>V60782 00:01:01.617 - 00:01:05.659</p>	dus wij naar	delen	ervaringen	material

CGN	spraak	<p>oké goed .</p> <p>V90520 00:01:33.144 - 00:01:33.849</p> <p>uhu .</p> <p>V90549 00:01:34.493 - 00:01:34.883</p> <p>dus wij naar de zee .</p> <p>V90520 00:01:35.365 - 00:01:36.432</p> <p>nu uh 't was dus gisteren Trein-Tram-Busdag daar had ik dus niet meer aan gedacht .</p> <p>V90520 00:01:38.289 - 00:01:44.032</p> <p>ja .</p> <p>V90549 00:01:42.222 - 00:01:42.753</p> <p>dus diejen onnozelen NMBS met hun veel te korte treintjes hebben ja ...</p> <p>V90520 00:01:45.121 - 00:01:52.924</p>	dus wij naar	delen	ervaringen	material
CHN	tekst	<p>precies wat er toen gebeurd is. Mijn p'pa was met een ten year button van het bedrijf weggegaan, omdat er geen promotiekansen meer voor hem waren. Een Neger maakte men in die tijd niet zonder meer kantoorhoofd. Hij is toen in de handel gegaan, met het noodlottig gevolg. Hij ging failliet. Dus wij met z'n allen naar de armoede. Hoera! Laat me dit hoera uitleggen. Ik denk dat het een geluk is geweest, dat ik de armoede aan den lijve heb gevoeld. Dat ik uit eigen ervaring weet hoe mensonwaardig het leven op de erven in Para aribo is. Ik was op de lagere school. Seleka-school. Dat is een</p>	dus wij * naar	recreëren	narratie	relational
CHN	tekst	<p>kanten onderzocht. „Dit is een realitymoment”, fluisterde ik, toen de dokter binnenkwam. Ka, fluisterde Leonootje angstig. Maar de dokter nam meteen onze zorgen weg. Geen ka, niets engs – een onschuldige verkramping van de spieren rond het hart door eierlegstress. Veel vliegen, dan was het zo over, zei de wijze bosuil. Dus wij op de wieken naar de A4, waar we torren en weggeworpen broodjes wisten, voedsel voor de kleintjes. Leonootje was uitgelaten, haar grijsgroene oogjes glinsterden van blijdschap. Ze vloog snel voor me uit, ver voor me uit, en daalde veel sneller dan ik. Wisten wij veel dat de dag er voor, terwijl wij bij de</p>	dus wij * naar	recreëren	narratie	material
CHN	tekst	<p>geen duwen en trekken. Twee kleine voorbeelden. Waar gebeurd, in de afgelopen week. Situatie 1. Groot theater. Enige tijd wachten bij de bar met een</p>	dus wij * naar	delen	ervaringen	material

		<p>vriendin. Als zij uiteindelijk aan de beurt is, bestelt ze een koffie en een biertje. Is het antwoord: „Warme dranken zijn aan dat buffet daar.” Dus wij met één biertje naar de andere bar gelopen. Koffie besteld. Op het moment dat we een statafel hadden bemachtigd, gaat de bel. Pauze voorbij. Situatie 2. Klein theater. Eén bar. Drie jongens erachter die de indruk wekken druk bezig te zijn, maar niet echt snel bestellingen afhandelen. Een van de drie moet ondertussen lege</p>				
--	--	---	--	--	--	--

